

คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว
จังหวัดจันทบุรี

พัชรี กลิ่นดี

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

กลุ่มวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน

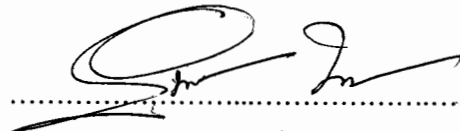
วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา

มกราคม 2559

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

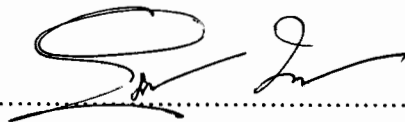
อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์ และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ ได้พิจารณางานนิพนธ์
ของ พัชรี กลิ่นดี ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์

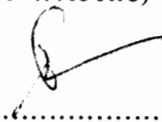

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ดร.อุษณากร ทาวะรัมย์)

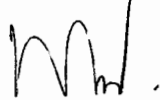
คณะกรรมการสอบงานนิพนธ์

.....ประธาน
(ดร.อุษณากร ทาวะรัมย์)

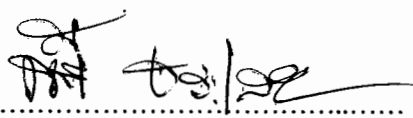

.....กรรมการ
(ดร.วิชัย จงโชติชัชวาลย์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พงษ์เสฐียร เหลืองอลงกต)

วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจอนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พนัญชัย ธารเสนา)

วันที่ เดือนมกราคม พ.ศ. 2559

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีเนื่องจากได้รับความร่วมมือและช่วยเหลือด้วยดีจากผู้มีอุปการะคุณหลายท่าน โดยเฉพาะอาจารย์ที่ปรึกษาอาจารย์ รองศาสตราจารย์ ดร.พงษ์เสฐียร เหลืองอลงกต และ ดร.อุษณากรณ์ ทาวะรัมย์ ที่กรุณาให้คำแนะนำ ให้ความรู้ ความคิดเห็นในการทำงานนิพนธ์ครั้งนี้ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วน และขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร.วิชัย จงโชติชัยवाल ในฐานะกรรมการสอบงานนิพนธ์ ที่ได้ให้คำชี้แนะในการดำเนินการวิจัยเป็นอย่างดี รวมทั้งติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินการขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณ ผู้เชี่ยวชาญ นายสุริยพงศ์ ทรงศิริ นายองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง ส.ต.อ. ชานินทร์ คล่องแคล้ว ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง และอาจารย์พรเทพ นามกร อาจารย์ประจำวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา ที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะและพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือที่ใช้ ขอขอบคุณ ท่านสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง ที่ช่วยเก็บแบบสอบถามและผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ มารดาและครอบครัว ที่ให้การสนับสนุนและเป็นกำลังใจอันสำคัญยิ่งตลอดมา และเพื่อนนิสิตร่วมหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต กลุ่มวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน ศูนย์จันทบุรี รุ่นที่ 17 ทุกคน ที่ให้ความช่วยเหลือเสมอมา

ขอกราบขอบพระคุณและขอบคุณไว้ ณ โอกาสนี้

พัชรี กลิ่นดี

57930190: กลุ่มวิชา: การจัดการภาครัฐและภาคเอกชน; ปร.ม. (การจัดการภาครัฐและภาคเอกชน)

คำสำคัญ: คุณภาพชีวิต/ ผู้สูงอายุ

พัชรี กลิ่นดี: คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดจันทบุรี (QUALITY OF LIFE IN THE DISTRICT ADMINISTRATIVE OFFICE SAM PEE NONG CHANTHABURI) อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์: อุษณากร ทาวะรัมย์, ปร.ด. 76 หน้า. ปี พ.ศ. 2559.

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดจันทบุรี และเพื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดจันทบุรี จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา อาชีพ รายได้ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบวัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลกชุดย่อ ฉบับภาษาไทยของ สุวัฒน์ มหันต์นิรันดร์กุลและคณะ (2540) ซึ่งแปลและปรับปรุงมาจาก เครื่องชี้วัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลก (WHOQOL, 1995) ซึ่งมีค่าความเชื่อถือได้ (Reliability) เท่ากับ 0.95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติ t-test และวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว One-way ANOVA ผลการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชายคิดเป็นร้อยละ 55.60 ส่วนใหญ่มีอายุ 60-69 ปี คิดเป็นร้อยละ 86.40 มีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 80.00 สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 71.20 ผู้ตอบแบบสอบถามประกอบอาชีพเกษตร/ประมงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 56.40 ส่วนใหญ่มีรายได้ 3,000-5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 53.20 และมีรายได้ 5,001-10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 26.40

ระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดจันทบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตดีทั้ง 3 ด้าน โดยคุณภาพชีวิตด้านสภาพแวดล้อมเป็นอันดับที่ 1 รองลงมาคือ ด้านร่างกาย และด้านจิตใจ ตามลำดับ ส่วนคุณภาพชีวิตด้านความสัมพันธ์ทางสังคมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล พบว่า ผู้สูงอายุที่มี เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา อาชีพ รายได้ ต่างกัน มีระดับคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน

57930190: MAJOR: PUBLIC AND PRIVATE MANAGEMENT; M.P.A.

(PUBLIC AND PRIVATE MANAGEMENT)

KEYWORDS: QUALITY OF LIFE/ THE ELDERLY

PATCHAREE KLINDEE: QUALITY OF LIFE AMONG THE ELDERLY LIVING IN SAMPEENONG SUB-DISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, AMPHOE KAENGHANGMAEO, CHANTHABURI PROVINCE. ADVISOR: AUSANAKORN TAVAROM, Ph.D. 71 P. 2016.

The purposes of this study were to examine the level of quality of life among the elderly living in Sampeenong Sub-district administrative Organization, Amphoe Kaenghangmao, Chanthaburi Province and to compare their level of quality of life as classified by gender, age, status, educational level, occupation, and amount of income. The instrument used to collect the data was the World Health Organization of Life (WHOQOL) in Thai abbreviated version by SuwatMahatnirunkul and others (1997). This instrument was translated from English into Thai from the World Health Organization of Life (WHOQOL, 1995) with the reliability of 0.95. The statistical tests used to analyze the collected data included frequency, percentage, means. Also, t-test was operated to test the hypotheses, and one-way ANOVA was used to test the variance. The results of the study revealed that the respondents were more female than male (55.60%), aged 60-69 (86.40%), having an income of 3,000-5,000 baht (53.20%) and an income of 5,001-10,000 baht. (26.40%).

Also, it was shown that the level of quality of life among the elderly living in Sampeenong Sub-district administrative Organization was found at a good level. When considering each domain, the domain in relation to environment was rated the highest, followed by physical health, and psychological health, respectively. Also, the domain relating to social relationships was rated at a moderate level. Finally, based on the results from the comparison, it was shown that there were no statistically significant differences in the level of quality of life among the subjects with different gender, age, status, educational level, occupation, and amount of income.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อไทย	ง
บทคัดย่ออังกฤษ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ซ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
สมมติฐานการวิจัย.....	3
กรอบแนวคิด	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
ขอบเขตการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต.....	6
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ.....	9
แนวคิดเกี่ยวกับผู้สูงอายุ.....	18
ข้อมูลทั่วไปองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี	22
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	29
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	39
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	39
วิธีการสุ่มตัวอย่าง	40
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	41
การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ	42
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	43

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูล	44
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	44
เกณฑ์การแปลผล	45
4 ผลการวิจัย	46
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	47
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วน ตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี	49
ตอนที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐาน	55
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	60
สรุปผลการวิจัย	60
อภิปรายผล	61
ข้อเสนอแนะ	64
บรรณานุกรม	66
ภาคผนวก	70
ประวัติย่อของผู้ทำวิจัย	76

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2-1	เปรียบเทียบแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับคุณภาพชีวิต..... 15
2-2	จำนวนหมู่บ้าน และประชากร..... 24
2-3	การประกอบอาชีพของประชาชนในพื้นที่..... 24
2-4	โครงสร้างรายได้ของครัวเรือน..... 25
2-5	แบบสรุปรายรับ-จ่ายตั้งแต่ปีงบประมาณ 2551 ถึง 2556..... 28
2-6	ข้อมูลจำนวนผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี..... 29
2-7	สรุปตัวแปรที่สัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ..... 36
2-8	การสังเคราะห์ตัวแปรจากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 37
3-1	จำนวนกลุ่มตัวอย่างของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี..... 40
3-2	ตารางแบ่งระดับคะแนนคุณภาพชีวิต..... 45
4-1	จำนวนและร้อยละของข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม..... 47
4-2	จำนวนและร้อยละของคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล สามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี ด้านร่างกาย..... 49
4-3	จำนวนและร้อยละของคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล สามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี ด้านจิตใจ..... 50
4-4	จำนวนและร้อยละของคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล สามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม..... 51
4-5	จำนวนและร้อยละของคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล สามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี ด้านสภาพแวดล้อม..... 52
4-6	ระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอ แก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี..... 53
4-7	จำนวนร้อยละของคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล สามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี แยกตามรายด้าน..... 54

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4-9 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคุณภาพชีวิต ผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามอายุ.....	55
4-10 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคุณภาพชีวิต ผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามสถานภาพ.....	56
4-11 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคุณภาพชีวิต ผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามการศึกษา.....	57
4-12 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคุณภาพชีวิต ผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามอาชีพ.....	57
4-13 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคุณภาพชีวิต ผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามรายได้.....	58
4-14 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน.....	59

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1-1 กรอบแนวคิดการวิจัย	4

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สถานการณ์ผู้สูงอายุในปัจจุบันมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ซึ่งจากการสำรวจของโครงการพัฒนา งานส่งเสริมสุขภาพจิตและป้องกันปัญหาสุขภาพจิตด้วยสูงอายุ ในปี พ.ศ. 2556 พบว่าประเทศไทย มีประชากร 64.5 ล้านคน มีจำนวนประชากรสูงอายุ 60 ปีขึ้นไป เท่ากับ 9.4 ล้านคนหรือคิดเป็นร้อยละ 14.57 และการเปลี่ยนแปลงด้านโครงสร้างประชากรของประเทศไทยที่ผ่านมามีสัดส่วน ประชากรผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นเป็นลำดับโดยในปี พ.ศ. 2553 มีสัดส่วนผู้สูงอายุอยู่ที่ร้อยละ 10.7 และในปี 2555 เป็นร้อยละ 12.8 ของประชากรรวม ซึ่งเป็นสัดส่วนเพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดด สาเหตุสำคัญที่ทำให้สังคมผู้สูงอายุในประเทศไทยเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ (โครงการพัฒนางานส่งเสริมสุขภาพจิตและ ป้องกันปัญหาสุขภาพจิตด้วยสูงอายุ, 2558) สืบเนื่องมาจากการได้รับความเจริญก้าวหน้าทาง วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทางด้านระบบทางธารณสุขและระบบบริการสาธารณสุข ในการดูแล สุขภาพผู้สูงอายุที่ครอบคลุมทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ ด้านสังคม ด้านอารมณ์ โดยเฉพาะด้าน สาธารณสุข ซึ่งในปัจจุบันไม่ใช่เพียงแต่การรักษาโรค แต่กลุ่มผู้สูงอายุยังได้รับความรู้ ในการดูแล สุขภาพเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดโรคภัยไข้เจ็บ อีกทั้งยังมีการส่งเสริมการออกกำลังกาย การดูแลตนเอง ให้เหมาะสมกับวัยของผู้สูงอายุ ทำให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ คือ การมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดี มีพร้อมในปัจจัยการดำรงชีวิต คือ ปัจจัย 4 ได้แก่อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค แต่ไม่ใช่มีเพียงปัจจัย 4 ที่จะแสดงให้เห็นถึงระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุยังต้องการความรัก การดูแลเอาใจใส่ จากครอบครัว การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว และการยอมรับจากสังคมว่าในวัยสูงอายุ ยังสามารถทำประโยชน์และเป็นผู้ให้ได้ ซึ่งผู้สูงอายุที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีควรได้รับสิทธิตาม พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ เป็นพื้นฐาน

พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 (ฉบับแก้ไข พ.ศ. 2553) ได้ระบุถึงสิทธิที่ผู้สูงอายุ ควรได้รับการคุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุนในด้านต่าง ๆ ด้านที่สำคัญคือการบริการ ทางการแพทย์และการสาธารณสุขที่ได้จัดไว้ให้ผู้สูงอายุเป็นกรณีพิเศษ และยังมีพระราชบัญญัติที่ เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการของผู้สูงอายุอยู่ในพระราชบัญญัติอื่น ๆ อีกเช่น พระราชบัญญัติ บำเหน็จบำนาญข้าราชการ พระราชบัญญัติประกันสังคม และยังมีกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ของหน่วยงานภาครัฐ ที่ออกมาเพื่อคุ้มครองและส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ให้อยู่ในสังคม

อย่างเสมอภาคและมีความเท่าเทียมกัน ซึ่งเป็นไปได้ยากในสังคมปัจจุบัน แม้แต่สังคมผู้สูงอายุเอง ก็ยังเกิดความเหลื่อมล้ำ การได้รับการปฏิบัติและสิทธิที่ไม่เท่าเทียมกัน

องค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี ในฐานะหน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่ในการดูแล ส่งเสริม ช่วยเหลือผู้สูงอายุ ได้เห็นถึงความสำคัญของผู้สูงอายุ โดยมีกิจกรรม โครงการที่ส่งเสริมทั้งด้านอาชีพ สาธารณสุข ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคมและด้านสภาพแวดล้อมที่โดดเด่น โดยเป็นความร่วมมือกับพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดจันทบุรี ให้เป็น องค์การบริหารส่วนตำบลนำร่องในการสร้างศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ส่งเสริมการจัดกิจกรรมของชมรมผู้สูงอายุ 2) เพื่อให้ผู้สูงอายุได้มีสถานที่ในการจัดกิจกรรมและบริการสำหรับผู้สูงอายุ 3) เพื่อเป็นศูนย์ส่งเสริมอาชีพ และการถ่ายทอดภูมิปัญญาของผู้สูงอายุในชุมชน 4) เพื่อส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้รับการพัฒนา ด้านสุขภาพกาย จิตใจ และสังคม และ 5) เพื่อเป็นศูนย์ส่งเสริมและสนับสนุนอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ ดังนั้น โครงการสร้างศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุนี้จึงถือเป็นผลงานที่ดีด้านการดูแลผู้สูงอายุ

ดังนั้น เพื่อที่จะได้ทราบถึงปัญหา และแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง ผู้วิจัยจึงสนใจทำการศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี ซึ่งผลการศึกษาครั้งนี้ทำให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุขและพึงพอใจสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างเหมาะสม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

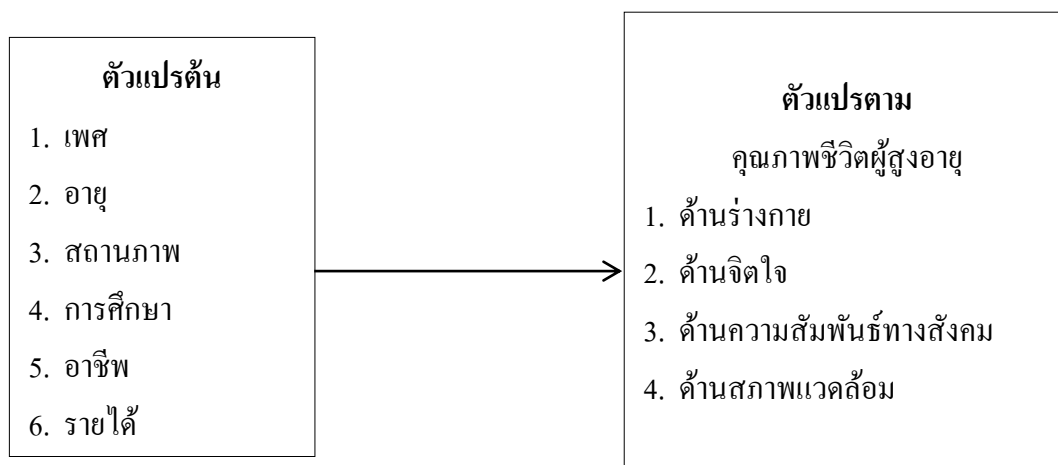
1. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรีจำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา อาชีพ รายได้

สมมติฐานการวิจัย

1. ผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี ที่มีเพศต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน
2. ผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี ที่มีอายุต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน
3. ผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี ที่มีสถานภาพต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน
4. ผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี ที่มีการศึกษาต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน
5. ผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี ที่มีอาชีพต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน
6. ผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี ที่มีรายได้ต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน

กรอบแนวคิด

การศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรีผู้วิจัยได้ศึกษาตามแนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ โดยใช้เครื่องชี้วัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลก (WHOQOL, 1995) ซึ่งแปลและปรับปรุงโดย สุวัฒน์ มหัตถินันต์กรกุล, วนิตา พุ่มไพศาลชัย และพิมพ์มาศ ตาปัญญา (2540) เป็นเครื่องมือวัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลกชุดย่อ ฉบับภาษาไทย ที่พัฒนามากจากกรอบแนวคิดของคำว่าคุณภาพชีวิต ประกอบด้วยองค์ประกอบของคุณภาพชีวิต 4 ด้าน แสดงเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1-1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบถึงระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี
2. ทราบผลการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรีจำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา อาชีพ รายได้

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

เป็นการศึกษาระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี ตามเครื่องมือวัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลกชุดย่อ ฉบับภาษาไทย สุวัฒน์ มหัตนรินทร์กุล และคณะ (2540) ซึ่งแปลและปรับปรุงมาจาก เครื่องวัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลก (WHOQOL, 1995)

สำหรับตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา อาชีพ รายได้ ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี
2. ตัวแปรตาม คือ ระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และ ด้านสภาพแวดล้อม

ขอบเขตด้านพื้นที่

การวิจัยครั้งนี้มีประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี จำนวน 667 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง, 2558)

ขอบเขตด้านระยะเวลา

ในการวิจัยครั้งนี้ทำการวิจัย และเก็บข้อมูลในช่วง กันยายน ถึง ธันวาคม พ.ศ. 2558 รวมระยะเวลา 4 เดือน

นิยามศัพท์เฉพาะ

คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ หมายถึง การรับรู้และความพึงพอใจในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุในสิ่งที่ตนเป็นอยู่อย่างมีความสุข ตามสภาพความเป็นอยู่และสภาวะรอบตัว ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคมและเศรษฐกิจ หรือสามารถจัดการสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้โดยใช้ประสบการณ์ที่มีของแต่ละบุคคล

ด้านร่างกาย หมายถึง การรับรู้สภาพทางด้านร่างกายของบุคคล ซึ่งมีผลต่อชีวิตประจำวัน เช่นการรับรู้สภาพความสมบูรณ์แข็งแรงของร่างกาย การรับรู้สึกลึกสุขสบาย การรับรู้ถึงความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันเป็นต้น

ด้านจิตใจ หมายถึง การรับรู้สภาพจิตใจของตนเอง เช่นการรับรู้ความรู้สึกทางบวกที่บุคคลมีต่อตนเอง การรับรู้ถึงความรู้สึกสภาวะภูมิใจในตนเอง การรับรู้ถึงความมั่นใจในตนเอง การรับรู้เกี่ยวกับความเชื่อต่าง ๆ ของตน ที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต

ด้านความสัมพันธ์ หมายถึง การรับรู้เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับบุคคลอื่นในสังคม การรับรู้ถึงการอยู่ร่วมกันในสังคม การได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นในสังคมและรับรู้ว่าคุณค่าสามารถช่วยเหลือบุคคลอื่นในสังคมได้รวมถึงการรับรู้และจัดการตนเองเกี่ยวกับความรู้สึกทางเพศ

ด้านสภาพแวดล้อม หมายถึง การรับรู้ในเรื่องของสภาพแวดล้อม ที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต เช่น รับรู้ว่าตนมีชีวิตอยู่อย่างเสรี มีความปลอดภัยและมั่นคงในชีวิต การรับรู้ว่าได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่ดี การคมนาคมสะดวก มีแหล่งประโยชน์ทางด้านการเงิน

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมากำหนดเป็นกรอบและแนวทางในการศึกษาวิจัย ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต
 - 1.1 ความหมายของคุณภาพชีวิต
 - 1.2 องค์ประกอบของคุณภาพชีวิต
2. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ
 - 2.1 ความหมายของคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ
 - 2.2 องค์ประกอบของคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ
 - 2.3 เปรียบเทียบแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ
3. แนวคิดเกี่ยวกับผู้สูงอายุ
 - 3.1 สถานการณ์และสภาพปัญหาของผู้สูงอายุ
 - 3.2 นโยบายและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ
4. ข้อมูลทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับคุณภาพชีวิต

ความหมายของคุณภาพชีวิต

มีนักทฤษฎีและนักวิชาการหลายท่าน ได้ให้ความหมายของคุณภาพชีวิต (Quality of life) ไว้มากมายหลายความหมาย พอสรุปได้ดังนี้

Harland (1972) ให้นิยามคุณภาพชีวิตว่าเป็นความต้องการในด้านอาหารการได้รับการบริการ ฐานะ ความอยากมี อยากได้ ซึ่งเป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์

Liu (1975) ได้กล่าวถึงคุณภาพชีวิตว่า “คุณภาพชีวิต” เป็นชื่อใหม่ของความคิดเดิม (Old nation) ซึ่งถ้าเรียกเป็นชื่อทางด้านจิตวิสัย (Subjective) ก็จะใช้คำว่า อยู่ดี กินดีมีความสุข (Well-being) คือ การอยู่ดีของคนและสิ่งแวดล้อมตามสภาพทั่ว ๆ ไป ส่วนในด้านบุคคล คุณภาพชีวิตจะ

แสดงออกในรูปของความต้องการ (Wants) เมื่อได้รับการตอบสนองแล้วจะทำให้บุคคลนั้น ๆ มีความสุขหรือความพอใจ

Dubos (1979) กล่าวว่า คุณภาพชีวิต คือการอิมเมจในชีวิตซึ่งแสดงถึงความสุข การกำหนด หรือตัดสินใจของกลุ่มสังคมหนึ่งจะแตกต่างกับอีกกลุ่มสังคมหนึ่งและแตกต่างกันในแต่ละบุคคลด้วย

นราธิป กมลลัมสกุล (2554) คุณภาพชีวิต หมายถึง สภาพแวดล้อมของชีวิตที่สมดุลกัน ทั้งด้านร่างกาย สังคม เศรษฐกิจ การเมือง สิ่งแวดล้อม ตลอดจนทั้งศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี และค่านิยมในสังคม ที่ทำให้สมาชิกในชุมชนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

สุทธิพงษ์ บุญผดุง (2554) คุณภาพชีวิตจะเกี่ยวข้องกับ ลักษณะที่เป็นการรับรู้เกี่ยวกับการใช้ชีวิตของแต่ละบุคคล โดยมีโครงสร้างหลากหลายมิติที่มีความเกี่ยวข้องกับด้านกายภาพ ด้านจิตใจ ด้านสังคม ด้านสภาพแวดล้อม และด้านสุขภาพ รวมถึงปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น การดำเนินชีวิต เป็นต้น

กุสุมา โกศล (2555) ได้ให้ความหมายของคุณภาพชีวิตไว้ว่าคุณภาพชีวิต หมายถึง สภาพการดำรงชีวิตของบุคคลที่ได้รับการตอบสนองความต้องการทั้งทางร่างกายและจิตใจมีความเกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านต่าง ๆ อาทิชีวิตครอบครัว หน้าที่การงาน สุขภาพอนามัย ความมั่นคงทาง เศรษฐกิจ ความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินชีวิตในชุมชน ความเป็นอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี เป็นต้น

จากที่มีผู้ให้ความหมายของคุณภาพชีวิต สรุปได้ว่า คุณภาพชีวิต หมายถึง ชีวิตที่มีความสุข การมีคุณภาพชีวิตที่ดี โดยมีการดำรงชีวิต จากปัจจัย 4 เป็นพื้นฐาน และยังได้รับการยอมรับจากสังคม มีสัมพันธภาพที่ดีต่อครอบครัวและคนรอบข้าง ได้รับการบริการสาธารณะอย่างครบถ้วน

องค์ประกอบคุณภาพชีวิต

Flanagan (1978) ได้ศึกษาว่า การที่มนุษย์จะมีคุณภาพชีวิตที่ดีจะต้องมีความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ซึ่งจำแนกได้ 5 องค์ประกอบ ดังนี้

1. มีความสุขสบายทางด้านร่างกายและวัตถุ ทางด้านร่างกายได้แก่ การมีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรง ปราศจากโรคร้ายไข้เจ็บ ทางด้านวัตถุ ได้แก่ มีบ้านที่อยู่อาศัย มีอาหารที่ดี มีเครื่องอำนวยความสะดวก
2. มีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น เช่น ความสัมพันธ์กับคู่สมรส บิดามารดา ญาติพี่น้อง เพื่อนฝูงและบุคคลอื่น นอกจากนี้การมีบุตรและการเลี้ยงดูบุตรก็ถือว่าเป็นความสัมพันธ์ด้านนี้ด้วย
3. การมีกิจกรรมในสังคมและชุมชน การได้มีโอกาสสนับสนุนและช่วยเหลือผู้อื่น

4. มีพัฒนาการทางบุคลิกภาพและมีความสำเร็จอย่างสมบูรณ์ตามพัฒนาการ เช่น การมีพัฒนาการทางสติปัญญา การเรียนรู้ การสนใจการเรียนการเข้าใจตนเอง รู้จักข้อบกพร่องของตนเอง มีงานที่น่าสนใจทำ ได้รับผลตอบแทนที่ดีและการแสดงออกในทางสร้างสรรค์

5. มีสันถนาการ เช่น อ่านหนังสือ ฟังดนตรี คุกกี้พายหรือสิ่งบันเทิงอื่น ๆ และมีส่วนร่วมในสังคม

UNESCO (1980) องค์การยูเนสโก ได้สรุปว่า องค์ประกอบของคุณภาพชีวิตมีความสัมพันธ์กับการศึกษาภาวะสุขภาพ โภชนาการ สิ่งแวดล้อม การตั้งฐานที่อยู่อาศัย ศาสนา ค่านิยม จริยธรรมและกฎหมาย รวมทั้งองค์ประกอบด้านจิตวิทยา และมีเกณฑ์ในการมองคุณภาพชีวิต 2 ด้าน คือ ด้านวัตถุประสงค์ (Objective) วัดโดยอาศัยข้อมูลด้านรูปธรรมที่มองเห็นชัดเจน เช่น ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และด้านจิตวิสัย (Subjective) เป็นข้อมูลทางจิตวิทยา โดยสอบถามความรู้สึกเจตคติต่อประสบการณ์ของบุคคลเกี่ยวกับชีวิต การรับรู้ต่อสภาพความเป็นอยู่ การดำรงชีวิต รวมทั้งสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตและความพึงพอใจในชีวิต

Ferrans and Power (1992) ได้ศึกษาและพิจารณาองค์ประกอบคุณภาพชีวิตจากความพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจในชีวิต และสรุปองค์ประกอบคุณภาพชีวิต ได้ 4 ด้าน ดังนี้

1. สุขภาพและหน้าที่. (Health and functioning) ได้แก่ การดูแลสุขภาพตนเองการพักผ่อน การทำกิจกรรมต่าง ๆ ในเวลาว่าง การมีกิจกรรมในครอบครัว และการเดินทาง
2. สังคมเศรษฐกิจ (Socioeconomic) ได้แก่ สภาพความเป็นอยู่ รายได้ การทำงานเพื่อนร่วมงาน และที่อยู่อาศัย
3. จิตวิญญาณ (Psychological spiritual) ได้แก่ มีความพึงพอใจในชีวิตที่มีความสุขสงบทางด้านจิตใจและสามารถบรรลุเป้าหมายในชีวิต และความพึงพอใจในชีวิตความเป็นอยู่
4. ครอบครัว ได้แก่ การที่บุคคลในครอบครัวที่มีความสุขร่วมกัน

The WHOQOL Group (1995) องค์การอนามัยโลก ได้แบ่งองค์ประกอบของคุณภาพชีวิตไว้ 4 ด้าน

1. ด้านร่างกาย (Physical) คือ การรับรู้สภาพทางด้านร่างกายของบุคคล ซึ่งมีผลต่อชีวิตประจำวัน เช่นการรับรู้สภาพความสมบูรณ์แข็งแรงของร่างกาย การรับรู้ถึงสุขสบาย การรับรู้ถึงความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันเป็นต้น
2. ด้านจิตใจ (Psychological) คือ การรับรู้สภาพทางจิตใจของตนเอง ได้แก่ การรับรู้ความรู้ สึกทางบวกที่ บุคคลมี ต่อตนเอง การรับรู้ ภาพลักษณ์ ของตนเอง ความรู้สึกภาพภูมิใจในตนเอง ความมั่นใจในตนเอง การรับรู้ความคิด ความจำสมาธิ การตัดสินใจความสามารถจัดการกับ

ความเศร้า ความกังวล การรับรู้ถึงความด้านจิตวิญญาณ ศาสนาการให้ความหมายของชีวิต และความเชื่อถือที่มีผลต่อการดำรงชีวิตและการเอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

3. ด้านความสัมพันธ์ทางด้านสังคม (Social relationship) คือการรับรู้ด้านความสัมพันธ์ของตนเองกับบุคคลอื่น การรับรู้ถึงการที่ได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นในสังคม การรับรู้ว่าคุณได้เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือบุคคลอื่นในสังคมด้วย รวมทั้งการรับรู้เรื่องอารมณ์ทางเพศ

4. ด้านสิ่งแวดล้อม (Environment) คือ การรับรู้ในเรื่องของสภาพแวดล้อม ที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต เช่น รับรู้ว่าตนมีชีวิตอยู่อย่างเสรี มีความปลอดภัยและมั่นคงในชีวิต การรับรู้ว่าได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่ดี การคมนาคมสะดวก มีแหล่งประโยชน์ทางด้านการเงิน

สรุปได้ว่าองค์ประกอบคุณภาพชีวิต มีปัจจัยหลายด้านเป็นองค์ประกอบ เช่น ด้านจิตใจ ด้านสภาพแวดล้อมความเป็นอยู่ ด้านสาธารณสุข ด้านความสัมพันธ์ทางครอบครัวและสังคม ด้านเศรษฐกิจ ซึ่งทุกด้านต้องเป็นครุชนที่บ่งบอกถึงความสำคัญต่อคุณภาพชีวิตที่ดี โดยมีแนวโน้มการรับรู้ไปหรือความพึงพอใจไปทางบวก มีปัจจัยจากองค์ประกอบของคุณภาพชีวิตเป็นตัวขับเคลื่อน

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

ความหมายของคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

ได้มีนักวิชาการทำการการศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุมากมายหลายท่าน โดยได้กล่าวถึงความหมายของคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ไว้ดังนี้

อาคม ปฐมสิมากุล (2551) ได้สรุปความหมายของคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในความเข้าใจไว้ว่า หมายถึง การที่ผู้สูงอายุอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขทั้งด้านร่างกายและจิตใจ เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าของสังคมเช่นกัน แม้ในอนาคตจะมีใช้กำลังหลักสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติ แต่เนื่องจากผู้สูงอายุเป็นผู้มีประสบการณ์ในการดำรงชีวิตมาก่อน จึงสามารถนำความรู้และประสบการณ์เหล่านั้นมาถ่ายทอดให้กับคนรุ่นหลังในการนำไปพัฒนาสังคมและประเทศชาติได้เช่นกัน

นิคม ชูเมือง (2553) คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุจะต้องได้รับการคุ้มครองเสรีภาพทางสังคมจะต้องมีประชาธิปไตย ระบบประกันสังคม แลสวัสดิการสังคมสามารถช่วยผู้สูงอายุมีชีวิตอยู่อย่างมีคุณค่า ทำให้ผู้สูงอายุมีความเพลิดเพลิน จากแนวความคิดพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติร่างเป็นกฎหมายขึ้นเพื่อคุ้มครองสิทธิของบุคคลของประเทศไทย เริ่มตั้งแต่การเกิด การดำเนินชีวิต ความแก่ชราที่มีความสุข เจ็บป่วยที่มีความสุข และเลือกตายอย่างมีความสุข จึงเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้สูงอายุมีความสุขสบายใจไปได้บ้าง ในความแก่ชราจะไม่ถูกทอดทิ้งจากสังคม ทำให้มีหลักประกันทั้งสุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดียิ่งขึ้น

ดวงใจ คำคง (2554) ได้สรุปความหมายของคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุไว้ว่า เป็นการรับรู้และความพึงพอใจในการดำรงชีวิตของผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ในสิ่งที่ตนเป็นอยู่อย่างมีความสุขตามสภาพความเป็นอยู่และสภาวะรอบ ๆ ตัวเอง ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคมและเศรษฐกิจ หรือสามารถจัดการสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้ โดยใช้ประสบการณ์ชีวิตของแต่ละบุคคล ในขณะที่ปกติเรามักจะนึกถึงผู้สูงอายุในด้านของการเป็นบุคคลที่มีความเลื่อมถอย ทางร่างกาย เต็มไปด้วยความอ่อนแอสุขภาพไม่ดี มีความเจ็บป่วย และต้องพึ่งพิงผู้อื่น เนื่องจากธรรมชาติของผู้สูงอายุนั้นมักมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก ซึ่งความเป็นจริงการก้าวเข้าไปสู่ความเป็นผู้สูงอายุไม่ได้หมายถึงการเป็นโรค หรือการเจ็บป่วย แต่เป็นการพัฒนาการของชีวิตที่เปลี่ยนไปตามวัฏจักร โดยเป็นช่วงวัยที่อวัยวะต่าง ๆ และระบบการทำงานต่าง ๆ ของร่างกาย มีการเปลี่ยนแปลงไป

จากความหมายของคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุที่กล่าวมา พอสรุปได้ว่า ผู้สูงอายุต้องการความพึงพอใจในบั้นปลายชีวิต โดยเฉพาะด้านการได้รับการบริการสาธารณสุข การป้องกันและรักษาโรค ความรักความอบอุ่นจากครอบครัว ความปลอดภัยจากสังคม เป็นสังคมผู้สูงอายุที่มีคุณค่าและมีประโยชน์ต่อคนรุ่นต่อไป

องค์ประกอบของคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

Flanagan (1978) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของคนอเมริกัน กล่าวว่า มิติหนึ่งของคุณภาพชีวิต ก็คือ ความพึงพอใจในเรื่องต่าง ๆ ซึ่งเป็นความต้องการความพึงพอใจในชีวิต แนวคิดการศึกษาคุณภาพชีวิตของ Flanagan ประกอบด้วยด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ความปกติสุขด้านร่างกาย และองค์ประกอบในการดำเนินชีวิต

1.1 องค์ประกอบในการดำเนินชีวิต ประกอบด้วยการมีอาหารที่ดี มีที่อยู่อาศัยสะดวกสบาย มีการคาดหวังสิ่งเหล่านี้ในอนาคต มีทรัพย์สินเงินทอง และการประกันความปลอดภัยซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ

1.2 สุขภาพและความปลอดภัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย การมีความสุข ความปลอดภัยจากความเจ็บปวดด้านร่างกายและจิตใจ หลีกเลียงจากการประสบอุบัติเหตุรวมทั้งอันตรายอื่น ๆ หลีกเลียงจากปัญหาเกี่ยวกับการติดสุรา ยาเสพติด หรือปัญหาที่เกี่ยวข้องกับความตาย และผู้ปวยสูงอายุ การรักษาและการแก้ปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพอย่างมีประสิทธิภาพจัดได้ว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญ

2. สัมพันธภาพกับบุคคลอื่น

2.1 สัมพันธภาพกับคู่สมรสหรือคู่รัก ได้แก่ การแต่งงานหรือการมีคู่รัก สัมพันธภาพนี้รวมถึงการมีความรัก มิตรภาพ และความเป็นเพื่อนให้แก่กันและกัน มีความพึงพอใจใน

เพศสัมพันธ์ ความเข้าใจซึ่งกันและกัน มีการติดต่อสื่อสารที่ดี รู้คุณค่าของฝ่ายตรงข้าม ยอมสละหรืออุทิศเพื่อคนที่ตนรัก

2.2 การมีและได้เลี้ยงบุตรหลาน ได้แก่ การที่ตนได้กลายเป็นบิดามารดา มีบุตรหลาน ความสัมพันธ์นี้รวมไปถึงการได้เฝ้าดูการเจริญเติบโตของลูกหลาน การใช้เวลาในการอยู่และมีความสุขกับบุตรหลาน และการเป็นแบบอย่างการแนะนำช่วยเหลือและเรียนรู้จากบุตรหลานไปพร้อมกันด้วย

2.3 สัมพันธภาพกับบุคคลในครอบครัว ได้แก่ การมีบิดามารดา รวมทั้งเป็นสมาชิกอื่น ๆ ในครอบครัว มีการติดต่อสื่อสาร การได้ทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดร่วมกัน มีการเยี่ยมเยือน สนุกสนานร่วมกัน มีความเข้าใจและให้การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

2.4 สัมพันธภาพกับเพื่อน ได้แก่ การมีเพื่อนสนิท มีการทำกิจกรรมร่วมกันสนใจในสิ่งเดียวกัน ให้การยอมรับ ไว้วางใจ สนับสนุน แนะนำ มีการให้และรับความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ตลอดจนมีการเยี่ยมเยือนซึ่งกันและกัน

3. กิจกรรมทางสังคม

3.1 กิจกรรมในการให้ความช่วยเหลือบุคคลอื่น ๆ ในสังคมทั้งเด็กและผู้ใหญ่ในรูปแบบที่กระทำการส่วนตัวหรือเป็นสมาชิกขององค์กร กลุ่มอาสาสมัคร และการทำงานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม

3.2 กิจกรรมในท้องถิ่นและหน่วยงานของรัฐ ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง การมีอิสระทางการเมือง สังคม และการนับถือศาสนา

4. การพัฒนาตนเองและมีความสมหวังในการทำงาน

4.1 การพัฒนาด้านสติปัญญา ได้แก่ การเรียนรู้ การเข้าศึกษาในสถาบันการศึกษา การได้รับความรู้ มีความสามารถทางสมอง สามารถแก้ไขปัญหา และมีความเข้าใจในด้านต่าง ๆ ของชีวิตมากขึ้น

4.2 ความเข้าใจส่วนบุคคลและการวางแผนของตนเอง ได้แก่ การพัฒนาและการสร้างหลักการเบื้องต้นของชีวิต รวมถึงการมีวุฒิภาวะสูงขึ้น การยอมรับในทรัพย์สินและข้อจำกัดของตน การเจริญเติบโตและการพัฒนาตนเอง มีความสามารถในการตัดสินใจและวางแผนกิจกรรมในชีวิต และบทบาทของตนเอง

4.3 การประกอบอาชีพการทำงาน ได้แก่ มีความสนใจ ทำท่าย และรู้สึกมีคุณค่าในการทำงาน มีความพึงพอใจในการทำงานได้ดี สามารถใช้ความสามารถที่มีอยู่ เรียนรู้ จดจำ และปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จได้

4.4 การแสดงความคิดสร้างสรรค์ ได้แก่ การกล้าแสดงออก มีความคิดสร้างสรรค์ และจินตนาการ มีพรสวรรค์ในเรื่องดนตรี ศิลปะ การเขียน งานฝีมือ การละคร การถ่ายภาพการเป็น นักปฏิบัติการหรือนักวิทยาศาสตร์ หรือการทำกิจกรรมประจำวัน

5. การมีนันทนาการ

5.1 การมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลในสังคม ได้แก่ การมีความสุขสนุกสนานทั้งที่บ้านหรือที่อื่น ๆ ก็ตาม ได้ร่วมงานปาร์ตี้หรืองานสังคมนอื่น ๆ ได้พบปะกับบุคคลใหม่ ๆ ซึ่งรวมถึงการมีส่วนร่วมในองค์กรของสังคม

5.2 การได้รับสิ่งบันเทิง ได้แก่ การดูโทรทัศน์ ฟังเพลง อ่านหนังสือ ดูภาพยนตร์หรือ ดูกีฬา การหาสิ่งพักผ่อนหย่อนใจโดยตนเองเป็นผู้ปฏิบัติ ได้แก่ การเล่นเกม การล่าสัตว์ การเล่นเกม การเดินป่า และการท่องเที่ยวต่าง ๆ เป็นต้น

Lawton (1985 อ้างถึงใน ลลิลญา ลอยลม, 2545; สิทธิอาภรณ์ ชวนปี, 2540) ได้ ทำการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุไว้ และกล่าวว่าผู้สูงอายุที่มีคุณภาพชีวิตที่ดี ต้องประกอบด้วยปัจจัยสำคัญ 4 ด้านคือ

1. การมีความสุขทาง (Psychological well-being) หมายถึง การที่บุคคลสามารถ ประเมินได้ว่า ประสบการณ์ในชีวิตด้านจิตใจที่ผ่านมามีคุณภาพโดยประเมินได้จากผลกระทบ ระดับความสุขที่ได้รับ และความสำเร็จที่ได้บรรลุตามความต้องการ หรือเป้าหมายที่ตั้งไว้

2. ความสามารถในการแสดงพฤติกรรม (Behavioral competence) หมายถึง ความสามารถในการทำหน้าที่ของบุคคล ซึ่งรวมถึงการทำหน้าที่ของร่างกาย การมีสุขภาพที่ดี การรับรู้ที่ถูกต้อง และการมีพฤติกรรมทางสังคมที่ถูกต้อง

3. สิ่งแวดล้อมของบุคคล (Objective environment) หมายถึง สิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อ คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ประกอบด้วย 5 ส่วน ได้แก่ 1) สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ลักษณะภูมิอากาศ ภูมิประเทศ และที่อยู่อาศัย 2) บุคคลที่มีความสำคัญต่อผู้สูงอายุ เช่น สมาชิกในครอบครัว เพื่อน 3) บุคคลอื่นทั่วไปที่มีปฏิสัมพันธ์กับผู้สูงอายุ 4) สถานภาพทางสังคม อายุ เชื้อชาติ และเศรษฐกิจ 5) สภาพสังคมและวัฒนธรรมภายในชุมชนที่ผู้สูงอายุอาศัยอยู่

4. การรับรู้คุณภาพชีวิต (Perceived quality of life) หมายถึง การที่บุคคลมีการประเมิน ตนเองเกี่ยวกับความสุขทางด้านจิตใจ ความสามารถในการทำหน้าที่ ตลอดจนสิ่งแวดล้อมที่มี อิทธิพลต่อบุคคลดังที่ได้กล่าวมา

Fillenbaum (1987) ได้รวบรวมความเป็นอยู่ที่ดีของผู้สูงอายุต้องประกอบด้วย องค์ประกอบ 7 องค์ประกอบ คือ

1. ความสามารถในการปฏิบัติกิจกรรมประจำวัน ได้แก่ 1) ความสามารถในการปฏิบัติกิจกรรมทางกายภาพ เช่น การรับประทานอาหาร การเดิน การเคลื่อนย้ายร่างกาย การใช้ห้องน้ำ ห้องส้วม และการแต่งกายด้วยตนเอง 2) ความสามารถในการดำรงชีวิตอยู่ในชุมชน เช่น การเดินทางไปในที่ต่าง ๆ การทำความสะอาดบ้านได้ด้วยตนเอง

2. ด้านสุขภาพร่างกาย ประกอบด้วยการประเมินสุขภาพตนเอง อาการเจ็บป่วยในปัจจุบัน การเจ็บป่วยด้วยโรคต่าง ๆ การใช้บริการทางการแพทย์ ระดับการมีกิจกรรม

1. ด้านสุขภาพจิต การรับรู้หน้าที่ ภาระการเจ็บป่วย ทางจิต ทางอารมณ์ ตัวบ่งชี้ การทำหน้าที่ของจิต

2. ด้านสังคม ประกอบด้วยขนาดและความพอเพียงในการติดต่อ และการมีปฏิสัมพันธ์ การได้รับความช่วยเหลือจากเพื่อน หรือครอบครัว

3. ด้านเศรษฐกิจ ประกอบด้วยความพอเพียงของรายได้ จำนวนเงินที่จำเป็นต้องใช้ ในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคม

4. ด้านสภาพสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วยความปลอดภัยของสิ่งแวดล้อมรอบๆตัว การจัดการบ้านเรือนเป็นระเบียบ

5. การได้รับการดูแล ทั้งจากครอบครัว กลุ่มเพื่อน และชุมชน

สุวัฒน์ มหัตนิรันดร์กุล และคณะ (2540) ได้แปลและพัฒนาเครื่องวัดคุณภาพชีวิตชุดย่อฉบับภาษาไทย จากเครื่องมือวัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลก (WHOQOL-BREF-THAI) จะประกอบด้วยองค์ประกอบของคุณภาพชีวิต 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านร่างกาย (Physical domain) คือ การรับรู้สภาพด้านร่างกายของบุคคล ซึ่งมีผลต่อชีวิตประจำวัน เช่น การรับรู้สภาพความสมบูรณ์แข็งแรงของร่างกาย การรับรู้ถึงความรู้สึกสุขสบาย ไม่มีความเจ็บปวด การรับรู้ถึงความสามารถที่จะจัดการกับความเจ็บปวดทางร่างกายได้ การรับรู้ถึงพลังกำลังในการดำเนินชีวิตประจำวัน การรับรู้ถึงความเป็นอิสระที่ต้องพึ่งพาผู้อื่น การรับรู้ถึงความสามารถในการเคลื่อนไหวของตน การรับรู้ถึงความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของตน การรับรู้ถึงความสามารถในการทำงาน การรับรู้ว่าคุณไม่ต้องพึ่งพาอาศัยต่าง ๆ หรือการรักษาทางการแพทย์ อื่น ๆ เป็นต้น

2. ด้านจิตใจ (Psychological domain) คือ การรับรู้สภาพจิตใจของตนเอง เช่น การรับรู้ความรู้สึกทางบวกที่บุคคลมีต่อตนเอง การรับรู้ภาพลักษณ์ของตนเอง การรับรู้ถึงความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง การรับรู้ถึงความมั่นใจในตนเอง การรับรู้ถึงความคิด ความจำ สมาธิ การตัดสินใจ และความสามารถในการเรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ ของตน การรับรู้ถึงความสามารถในการจัดการเกี่ยวกับความเศร้า หรือกังวล การรับรู้เกี่ยวกับความเชื่อต่าง ๆ ของตน ที่มีผลต่อการ

ดำเนินชีวิต เช่น การรับรู้ความเชื่อด้านวิญญาณ ศาสนา การให้ความหมายของชีวิต และความเชื่ออื่น ๆ ที่มีผลในทางที่ดี ต่อการดำเนินชีวิต มีผลต่อการเอาชนะอุปสรรค เป็นต้น

3. ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม (Social relationships) คือ การรับรู้เรื่องความสัมพันธ์ของตนกับบุคคลอื่น การรับรู้ถึงการที่ได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นในสังคม การรับรู้ว่าคุณเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือบุคคลอื่นในสังคมด้วย รวมทั้งการรับรู้ในเรื่องอารมณ์ทางเพศ หรือการมีเพศสัมพันธ์

4. ด้านสิ่งแวดล้อม (Environment) คือ การรับรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต เช่น รับรู้ได้ถึงการดำเนินชีวิตที่มีอยู่อย่างเสรี มีความปลอดภัยมั่นคงในการดำเนินชีวิต อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี ไม่มีสิ่งแวดล้อมที่เป็นมลพิษ การเดินทางสะดวกมีแหล่งลงทุน สามารถสร้างประโยชน์ด้านการเงิน ได้รับการบริการสาธารณสุขที่ได้มาตรฐานการ สะดวกและสามารถเข้าถึงได้อย่างรวดเร็ว การรับรู้ว่าคุณมีโอกาสที่จะได้รับข่าวสาร หรือฝึกฝนทักษะต่าง การรับรู้ว่าคุณมีกิจกรรมสันทนาการ และมีกิจกรรมในเวลาว่าง เป็นต้น

จากแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุดังที่กล่าวมา สรุปได้ว่า คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุจะต้องได้รับความพึงพอใจในการใช้ชีวิตประจำวันที่ดี ครอบคลุมทุกด้าน โดยเฉพาะการได้รับความรักจากครอบครัว และยังต้องการการยอมรับจากสังคม โดยมีการดูแลด้านสุขภาพที่ดี ดังนั้นในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการประเมินคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี โดยมีองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม ตามเครื่องมือชี้วัดคุณภาพชีวิต ฉบับย่อ ภาษาไทย ขององค์การอนามัยโลก

เปรียบเทียบแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

จากการศึกษาทฤษฎีเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของ Flanagan (1978) Lawton (1985) และ The WHOQOL Group (1995) ผู้วิจัยได้ทำการสรุปเพื่อเปรียบเทียบแนวคิดและทฤษฎีของนักวิชาการแต่ละคน ได้ดังนี้

ตารางที่ 2-1 เปรียบเทียบแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิต

Flanagan (1978) คุณภาพชีวิต 5 องค์ประกอบ	Lawton (1985) คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ 4 ด้าน	Fillenbaum (1987) คุณภาพชีวิตที่ดีของ ผู้สูงอายุ 7 ด้าน	The WHOQOL Group (1995) คุณภาพชีวิต 4 ด้าน
1. มีสุขสบายด้าน ร่างกายและวัตถุ	1. ความสามารถในการ แสดงพฤติกรรม	1. ด้านสุขภาพร่างกาย	1. ด้านร่างกาย
2. มีสัมพันธภาพที่ดี	2. การมีความสุข ทางด้านจิตใจ	2. ด้านสุขภาพจิต	2. ด้านจิตใจ
3. มีกิจกรรมและมี ส่วนร่วมในสังคม	3. การรับรู้คุณภาพชีวิต	3. ด้านสังคม	3. ด้านความสัมพันธ์ ทางสังคม
4. มีพัฒนาการด้าน บุคลิกภาพ	4. สิ่งแวดล้อมของ บุคคล	4. ด้านสภาพ สิ่งแวดล้อม	4. ด้านสิ่งแวดล้อม
5. มีการค้นหาการ		5. ความสามารถในการ ปฏิบัติกิจกรรม ประจำวันด้าน	
		6. เศรษฐกิจ	
		7. การได้รับการดูแล	

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ปรับปรุงและพัฒนา การสร้างกรอบแนวคิดตามทฤษฎีคุณภาพชีวิตของเครื่องมือวัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลก The WHOQOL Group (1995) ซึ่งแปลและปรับปรุงโดย สุวัฒน์ มหัตนรินทร์กุล และคณะ (2540) ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม รายละเอียดดังนี้

1. ด้านร่างกาย (Physical domain) คือ การรับรู้สภาพด้านร่างกายของบุคคล ซึ่งมีผลต่อชีวิตประจำวัน เช่น การรับรู้สภาพความสมบูรณ์แข็งแรงของร่างกาย การรับรู้ถึงความรู้สึกสุขสบาย ไม่มีความเจ็บปวด การรับรู้ถึงความสามารถที่จะจัดการกับความเจ็บปวดทางร่างกายได้ การรับรู้ถึงพลังกำลังในการดำเนินชีวิตประจำวัน การรับรู้ถึงความเป็นอิสระที่ต้องพึ่งพาผู้อื่น การรับรู้ถึงความสามารถในการเคลื่อนไหวของตน การรับรู้ถึงความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของตน การรับรู้ถึงความสามารถในการทำงาน การรับรู้ว่าคุณไม่ต้องการพึ่งพาอาศัยต่าง ๆ หรือการรักษาทางการแพทย์ อื่น ๆ ได้แก่

- 1.1 สามารถช่วยเหลือตนเองในการประกอบกิจวัตรประจำวัน
- 1.2 การเจ็บปวดตามร่างกาย
- 1.3 การนอนหลับพักผ่อน
- 1.4 ความพอใจที่สามารถทำอะไรๆ ผ่านไปได้ในแต่ละวัน

สรุปได้ว่า ด้านร่างกาย ผู้สูงอายุที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีจะต้องสามารถช่วยเหลือตนเองในการประกอบกิจวัตรประจำวันได้ เช่น อาบน้ำ แปรงฟัน กินข้าว มีการดูแลสุขภาพตนเองอยู่เสมอ ไม่มีความเจ็บปวด มีการนอนหลับพักผ่อนที่เพียงพอ ทำให้มีความพึงพอใจในตนเองที่สามารถทำงาน หรือช่วยเหลือตนเอง โดยไม่เป็นการระของคนอื่น

2. ด้านจิตใจ (Psychological domain) คือ การรับรู้สภาพจิตใจของตนเอง เช่นการรับรู้ความรู้สึกทางบวกที่บุคคลมีต่อตนเอง การรับรู้ภาพลักษณ์ของตนเอง การรับรู้ถึงความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง การรับรู้ถึงความมั่นใจในตนเอง การรับรู้ถึงความคิด ความจำ สมาธิ การตัดสินใจ และความสามารถในการเรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ ของตน การรับรู้ถึงความสามารถในการจัดการเกี่ยวกับความเศร้า หรือกังวล การรับรู้เกี่ยวกับความเชื่อต่าง ๆ ของตน ที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต เช่น การรับรู้ความเชื่อด้านวิญญาณ ศาสนา การให้ความหมายของชีวิต และความเชื่อมั่นอื่น ๆ ที่มีผลในทางที่ดี ต่อการดำเนินชีวิต มีผลต่อการเอาชนะอุปสรรค เป็นต้นได้แก่

- 2.1 การมีความรู้สึกพึงพอใจในชีวิต
- 2.2 การมีความรู้สึกไม่ดี วิตกกังวล
- 2.3 การมีสมาธิในการทำงาน
- 2.4 การรู้สึกว่าชีวิตที่มีอยู่มีความหมาย

สรุปได้ว่า ทางด้านร่างกาย คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุที่ดีจะต้องมีความรู้สึกต่อตนเองในทางบวก รู้สึกพึงพอใจในชีวิต เช่น มีความสุข ความสงบ มีความหวัง มีความภาคภูมิใจในตนเอง ปราศจากความรู้สึกไม่ดี รู้สึกเหงา เศร้า หดหู่ สิ้นหวังวิตกกังวล มีสมาธิในการทำงานต่าง ๆ ได้ดี สำคัญที่สุดคือต้องรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า ชีวิตที่อยู่มีความหมายมาก

3. ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม (Social relationships) คือ การรับรู้เรื่องความสัมพันธ์ของตนกับบุคคลอื่น การรับรู้ถึงการที่ได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นในสังคม การรับรู้ว่าคุณได้เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือบุคคลอื่นในสังคมด้วย รวมทั้งการรับรู้ในเรื่องอารมณ์ทางเพศ หรือการมีเพศสัมพันธ์ได้แก่

- 3.1 ได้รับการดูแลเอาใจใส่จากสมาชิกในครอบครัว
- 3.2 พอใจต่อการผูกมิตรหรือเข้ากับคนอื่น ได้ดี
- 3.3 มีการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมได้มาก

3.4 พอใจในชีวิตทางเพศของตนเอง

สรุปได้ว่า ทางด้านความสัมพันธ์ทางสังคม คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุที่ดีจะต้องมีการรับรู้ในการมีสัมพันธ์ภาพของตนเองกับบุคคลอื่น รู้สึกพอใจที่ได้รับการดูแลเอาใจใส่จากสมาชิกในครอบครัวพอใจต่อการผูกมิตรหรือเข้ากับคนอื่นได้ดีสามารถเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม เช่น การเป็นสมาชิกกลุ่มสัจจะ การเข้าร่วมประชุมหมู่บ้าน และพอใจในชีวิตทางเพศของตนเองเมื่อเกิดความรู้สึกทางเพศขึ้นแล้วท่านมีวิธีการทำให้ผ่อนคลายลงได้ รวมถึง การช่วยตัวเองหรือการมีเพศสัมพันธ์

4. ด้านสิ่งแวดล้อม (Environment) คือ การรับรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต เช่น การรับรู้ว่าคุณมีชีวิตอยู่อย่างอิสระ ไม่ถูกกักขัง มีความปลอดภัยและมั่นคงในชีวิต การรับรู้ว่าคุณอยู่ในสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่ดี ปราศจากมลพิษต่าง ๆ การคมนาคมสะดวก มีแหล่งประโยชน์ด้านการเงิน สถานบริการทางสุขภาพและสังคมสงเคราะห์ การรับรู้ว่าคุณมีโอกาสที่จะได้รับข่าวสาร หรือฝึกฝนทักษะต่าง การรับรู้ว่าคุณได้มีกิจกรรมสันทนาการ และมีกิจกรรมในเวลาว่าง เป็นต้น ได้แก่

- 4.1 ชีวิตมีความมั่นคงปลอดภัยดี
- 4.2 รู้สึกพอใจกับสภาพบ้านเรือนและสภาพแวดล้อมรอบ ๆ ตัว
- 4.3 ไม่มีความวิตกกังวลเกี่ยวกับเรื่องค่าใช้จ่าย
- 4.4 สามารถเข้าถึงบริการทางด้านสาธารณสุขได้ตามความจำเป็น

สรุปได้ว่า ทางด้านความสัมพันธ์ทางสังคม คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุที่ดีจะต้องมีการรับรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต รับรู้ว่าคุณชีวิตมีความมั่นคงปลอดภัยดีมีรู้สึกพอใจกับสภาพบ้านเรือนและสภาพแวดล้อมรอบ ๆ ตัวปราศจากมลพิษต่าง ๆ การคมนาคมสะดวกไม่มีความวิตกกังวลเกี่ยวกับเรื่องค่าใช้จ่ายมีแหล่งประโยชน์ด้านการเงินและได้รับบริการทางด้านสาธารณสุขได้ตามความจำเป็น

ผู้วิจัยได้ใช้แนวความคิดข้างต้นในการกำหนดแบบสอบถามการวิจัยในการศึกษาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมวจังหวัดจันทบุรี เพื่อให้เนื้อหาของการศึกษาวิจัยมีความสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎี และการสรุปผลการศึกษามีความถูกต้องตามหลักทฤษฎีและมีความน่าเชื่อถือ สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตได้จริง

แนวคิดเกี่ยวกับผู้สูงอายุ

สถานการณ์และสภาพปัญหาของผู้สูงอายุ

สถานการณ์ผู้สูงอายุในปัจจุบัน จากการสำรวจของ โครงการพัฒนางานส่งเสริมสุขภาพจิตและป้องกันปัญหาสุขภาพจิตวัยสูงอายุ ปัจจุบันปี พ.ศ. 2556 ประเทศไทยมีประชากร 64.5 ล้านคนมีจำนวนประชากรสูงอายุ 60 ปีขึ้นไป เท่ากับ 9.4 ล้านคนหรือคิดเป็นร้อยละ 14.57 การเปลี่ยนแปลงด้านโครงสร้างประชากรของประเทศไทยที่ผ่านมาพบว่าสัดส่วนประชากรผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ โดยในปี พ.ศ. 2553 มีสัดส่วนผู้สูงอายุอยู่ที่ ร้อยละ 10.7 ของประชากรรวมหรือ 7.02 ล้านคนและในปี 2555 เป็นร้อยละ 12.8 ซึ่งเป็นสัดส่วนเพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดด องค์การสหประชาชาติ (UN) (ชมพูนุท พรหมภักดี, 2556) ได้นิยามว่า ประเทศใดมีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป เป็นสัดส่วนเกิน 10% หรืออายุ 65 ปีขึ้นไปเกิน 7% ของประชากรทั้งประเทศ ถือว่าประเทศนั้นได้ก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Aging society) และจะเป็นสังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ (Aged society) เมื่อสัดส่วนประชากร อายุ 60 ปีขึ้นไปเพิ่มเป็น 20% และอายุ 65 ปีขึ้นไปเพิ่มเป็น 14% โดยประเทศไทยได้นิยามคำว่า “ผู้สูงอายุ” ไว้ในพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 ว่าหมายถึง “ผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป” โดย ประเทศไทยได้ก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Aging society) แล้วหากพิจารณาจากคำจำกัดความที่ว่าสังคมผู้สูงอายุคือสังคมที่มีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปมากกว่า 10% หรือมีประชากรที่มีอายุ 65 ปีขึ้นไปมากกว่า 7% ประเทศไทยก็เป็นสังคมผู้สูงอายุแล้วตั้งแต่ปี 2548 เพราะตอนนั้นประเทศไทย มีประชากรตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป 10.4% และยังคงคาดการณ์ว่าในอีก 20 ปีข้างหน้าสังคมไทยจะเป็นสังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ (Aged society) โดยพิจารณาจากจำนวนประชากรที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปมากกว่า 20% หรือมีประชากรที่มีอายุ 65 ปีขึ้นไปเกินกว่า 14% คาดว่าในปี 2571 ประเทศไทยจะมีผู้สูงอายุเกิน 60 ปี 23.5% กล่าวโดยรวมคือประเทศไทยจะก้าวจากสังคมผู้สูงอายุเป็นสังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ ในเวลาเพียง 20 กว่าปี ประเทศไทยเมื่อเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุจึงควรมีการเตรียมการเพื่อรองรับโดยเมื่อมีคนแก่ หรือคนชรามากขึ้นสัดส่วนคนทำงานลดลงผลผลิตโดยรวมก็จะลดลงส่งผลให้รายได้ของประเทศลดลง เกิดปัญหาทางด้านเศรษฐกิจของประเทศได้ ผู้สูงอายุต้องเกษียณจากการทำงานไม่มีรายได้ ต้องอาศัย รายได้จากเงินที่เก็บออมไว้ ถ้าหากไม่มีเงินออมไว้มากพอก็จะส่งผลให้เกิดปัญหาในการดำรงชีพเป็น ภาระแก่สังคมที่ต้องช่วยเหลือเกื้อกูลจัดสวัสดิการต่าง ๆ ให้เหมาะสมและเพียงพอเมื่อถึงวัยสูงอายุ สภาพร่างกายและจิตใจมีการเปลี่ยนแปลงต้องมีการปรับตัวและที่สำคัญเมื่ออายุมากขึ้นสภาพร่างกาย ปัญหาสุขภาพที่สำคัญของผู้สูงอายุจากรายงานสำนักงานพัฒนานโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ กระทรวงสาธารณสุข สำหรับประชากรไทยกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไปพบว่าโรคที่ทำให้ผู้สูงอายุสูญเสียปีสุขภาวะ 5 อันดับแรกในผู้ชาย ได้แก่ โรคหลอดเลือดสมอง โรคหลอดเลือดหัวใจ ภาวะปอดอุดกั้นเรื้อรัง เบาหวาน และ

โรคมะเร็งตับ ส่วนเพศหญิง ได้แก่ โรคหลอดเลือดสมอง โรคเบาหวาน โรคหลอดเลือดหัวใจ สมองเสื่อม และโรคซึมเศร้า ตามลำดับ นอกจากนี้ จากบทสรุปแผนงานส่งเสริมสุขภาพและ ป้องกันโรคกลุ่มผู้สูงอายุ พ.ศ. 2557 ได้กล่าวถึงภาวะคุกคามด้านการดูแลผู้สูงอายุในปัจจุบัน ประกอบด้วย

1. ระบบการดูแลรักษาผู้สูงอายุยังไม่แตกต่างจากกลุ่มอายุอื่นมุ่งเน้นการรักษาโรค (Disease management) มากกว่าการรักษาแบบ Case management
2. มาตรฐานในการดูแลผู้สูงอายุในสถานบริการและในชุมชนต้องการการพัฒนา
3. ระบบและรูปแบบการดูแลผู้สูงอายุระยะยาวในชุมชนต่าง ๆ
4. บุคลากรที่มีองค์ความรู้และทักษะในการดูแลรักษาผู้สูงอายุ
5. รูปแบบของบริการสาธารณสุขในอนาคตเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุเพื่อชะลอการเสื่อมของร่างกายและจิตใจมีการเสนอแนวทางการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคให้กับผู้สูงอายุ ทั้งทางร่างกายและจิตใจ

ศ.นพ.ประเสริฐ อัสสันตชัย ภาควิชาเวชศาสตร์ป้องกันและสังคมมหาวิทยาลัยมหิดล ได้แบ่งการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคสำหรับผู้สูงอายุเป็น 3 ระดับคือ

1. การป้องกันโรคในระดับปฐมภูมิ หมายถึงการป้องกันโรคโดยการส่งเสริมสุขภาพให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพที่ดีตามควรแก่สภาพคงระยะเวลาที่มีสุขภาพดีโดยรวมให้ยาวนานที่สุดเท่าที่จะทำได้ด้วยการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตั้งแต่ยังไม่มีโรค

2. การป้องกันโรคในระดับทุติยภูมิ หมายถึงการป้องกันโรคที่เกิดขึ้นแล้วแต่ป้องกันไม่ให้พยาธิสภาพรุนแรงขึ้นด้วยการคัดกรองสุขภาพเป็นระยะเพื่อตรวจหาโรคและให้การดูแลรักษาโรคตั้งแต่ระยะแรก

3. การป้องกันโรคในระดับตติยภูมิ หมายถึงการป้องกันภาวะแทรกซ้อนการป้องกันการเกิดโรคซ้ำตลอดจนการป้องกันความพิการภาวะทุพพลภาพระยะยาวที่อาจเกิดในภายหลัง นอกเหนือจากปัญหาสุขภาพของผู้สูงอายุแล้ว วิพรรณ ประจวบเหมาะ (2542) ได้กล่าวถึง คุณลักษณะของผู้สูงอายุในปัจจุบัน มีความแตกต่างไปจากผู้สูงอายุในอนาคตในหลายด้าน เช่น ผู้สูงอายุในปัจจุบันมีจำนวนไม่น้อย ที่มีความสามารถในการอ่านอย่างจำกัด หรืออ่านหนังสือไม่ออก และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างผู้สูงอายุเพศชายกับเพศหญิง จะเห็นถึงความแตกต่างกันอย่างชัดเจน กล่าวคือผู้สูงอายุเพศหญิงมีสัดส่วนของผู้ที่อ่านไม่ออก หรืออ่านหนังสือได้ลำบากสูงกว่าผู้สูงอายุในเพศชาย อย่างไรก็ตามในสัดส่วนของผู้สูงอายุที่ไม่รู้หนังสือ คงจะลดลง ทั้งนี้ เนื่องจากการขยายการศึกษาภาคบังคับเป็นลำดับ ความแตกต่างในระดับการศึกษา ระหว่างผู้สูงอายุปัจจุบัน และในอนาคตนี้อาจส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตด้านต่าง ๆ ของผู้สูงอายุ อาทิเช่น ผู้สูงอายุในอนาคตที่

มีการศึกษาดีขึ้น อาจจะชอบหรือเลือกรูปแบบการอยู่อาศัย ที่แตกต่างกันไปจากผู้สูงอายุในปัจจุบัน เช่น อาจจะเลือกที่จะอยู่กันเองตามลำพังมากกว่าจะอาศัยอยู่กับลูกหลาน ประเด็นหนึ่ง ที่มักจะมีการพูดถึงกันบ่อยด้วยความห่วงใย คือ เรื่องของการที่ผู้สูงอายุถูกทอดทิ้ง อย่างไรก็ตามผลการวิจัยที่ผ่านมากลับพบว่า ประเทศไทยยังโชคดี ที่ครอบครัว และเครือญาติยังคงเป็นสถาบันหลัก ในการดูแลผู้สูงอายุ

นโยบายและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ

ในประเทศไทยมีนโยบายและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุที่สำคัญดังนี้
พระราชบัญญัติ ผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 (ฉบับแก้ไข พ.ศ. 2553) มาตรา 11 ผู้สูงอายุมีสิทธิ ดังนี้

1. การบริการทางการแพทย์และการสาธารณสุขที่จัดไว้ให้โดยให้ความสะดวกรวดเร็วแก่ผู้สูงอายุเป็นกรณีพิเศษ
2. การศึกษา การศาสนา และข้อมูลข่าวที่เป็นประโยชน์แก่การดำเนินชีวิต
3. การประกอบอาชีพ หรือฝึกอาชีพที่เหมาะสม
4. การพัฒนาตนเองและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมและการรวมกลุ่มในลักษณะเครือข่ายหรือชุมชน
5. การอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยโดยตรงแก่ผู้สูงอายุในอาคาร สถานที่ และยานพาหนะ หรือการบริการสาธารณะอื่น
6. การช่วยเหลือค่าโดยสารหรือยานพาหนะตามความเหมาะสม
7. การยกเว้นค่าเข้าชมสถานที่ของรัฐ
8. การช่วยเหลือผู้สูงอายุซึ่งได้รับอันตรายจากการถูกรังแกหรือถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมายหรือถูกทอดทิ้ง
9. การให้คำแนะนำปรึกษา ดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้องทางคดี หรือในทางการแก้ไขปัญหาครอบครัว
10. การจัดที่พักอาศัย อาหารและเครื่องนุ่งห่มให้ตามความจำเป็นอย่างทั่วถึง
11. การสงเคราะห์เบี้ยยังชีพตามความจำเป็นอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม
12. การสงเคราะห์ในการจัดการศพตามประเพณี
13. ได้รับการบริการอื่น ๆ ตามที่กรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติประกาศกำหนด
14. ผู้ที่บริจาคเงินหรือทรัพย์สินให้แก่กองทุนผู้สูงอายุแห่งชาติ มีสิทธินำไปลดหย่อนในการคำนวณภาษีเงินได้ หรือได้รับการยกเว้นภาษี สำหรับทรัพย์สินที่บริจาคแล้วแต่กรณี
15. ผู้ที่อุปการะเลี้ยงดูบุพการีซึ่งเป็นผู้สูงอายุที่ไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ มีสิทธิได้รับการลดหย่อนภาษีตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดในประมวลรัษฎากร

โดยพระราชบัญญัติ ผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 (ฉบับแก้ไข พ.ศ. 2553) มีไว้เพื่อคุ้มครอง ดูแล สิทธิ และช่วยเหลือ รวมถึงการจัดให้เข้าการบริการสาธารณะให้กับผู้สูงอายุเพื่อให้ผู้สูงอายุได้ เข้าถึงการบริการทางสาธารณสุขได้อย่างรวดเร็ว กระทรวงสาธารณสุข ได้ประกาศ เรื่องการบริการ ทางการแพทย์และการสาธารณสุขที่จัดไว้โดยให้ความสะดวกและรวดเร็วแก่ ผู้สูงอายุเป็นกรณี พิเศษ ในปี 2548 ให้หน่วยบริการในระดับโรงพยาบาลของรัฐให้บริการทางการแพทย์และการ สาธารณสุข แก่ผู้สูงอายุ ดังต่อไปนี้

1. จัดให้มีช่องทางเฉพาะสำหรับผู้สูงอายุแยกจากผู้รับบริการทั่วไปในแผนกผู้ป่วยนอก
2. กำหนดขั้นตอนและระยะเวลาในการให้บริการแก่ผู้สูงอายุ โดยปิดประกาศไว้ให้ ชัดเจน และให้มีการประชาสัมพันธ์ในระหว่างให้บริการด้วย

ประเทศไทยยังมีนโยบาย ที่จะยกระดับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ โดยการ จัด ให้มีเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุแบบขั้นบันได โดยจ่ายเป็นรายเดือน ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วย หลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพของผู้สูงอายุ โดยผู้สูงอายุที่มีอายุ 60-69 ปี จะได้รับเงินเบี้ยยังชีพ จำนวน 600 บาท อายุ 70-79 ปี จะได้รับเงินเบี้ยยังชีพ จำนวน 700 บาท อายุ 80-89 ปี จะได้รับเงิน เบี้ยยังชีพ จำนวน 800 บาท อายุ 90 ปีขึ้นไป จะได้รับเงินเบี้ยยังชีพ จำนวน 1,000 บาท (กระทรวง พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2555)

แผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545-2564) ได้มีการกำหนดแผนระยะยาวที่ เหมาะสมและเป็นรูปธรรมสำหรับการพัฒนาผู้สูงอายุ โดยมีวิสัยทัศน์ว่า “ผู้สูงอายุเป็นพลังของ สังคม” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. เพื่อสร้างจิตสำนึกให้คนในสังคมตระหนักถึงผู้สูงอายุในฐานะบุคคลที่มีประ โยชน์ต่อ สังคม
2. เพื่อให้ประชากรทุกคนตระหนักถึงความสำคัญของการเตรียมการและมีการ เตรียมการเข้าสู่การเป็นผู้สูงอายุที่มีคุณภาพ
3. เพื่อให้ผู้สูงอายุดำรงชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรี พึ่งตนเองได้ มีคุณภาพชีวิตและมีหลักประกัน
4. เพื่อให้ประชาชน ครอบครัว ชุมชน องค์กรภาครัฐและเอกชนมีส่วนร่วมในภารกิจ ด้านผู้สูงอายุ
5. เพื่อให้มีกรอบและแนวทางปฏิบัติสำหรับส่วนต่าง ๆ ในสังคมทั้งภาคประชาชน ชุมชน องค์กรภาครัฐและเอกชนที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับผู้สูงอายุได้ปฏิบัติงานอย่าง ประสานและ สอดคล้องกัน

นอกจากนี้ประเทศไทย ยังมีนโยบายและกฎหมาย ที่ออกมารองรับสิทธิของผู้สูงอายุใน อีกหลายฉบับ เช่น พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พระราชบัญญัติประกันสังคม และยัง

มีกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศของหน่วยงานภาครัฐ ที่ออกมาเพื่อคุ้มครองและส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ให้ผู้สูงอายุอยู่ในสังคมอย่างเสมอภาคและมีความเท่าเทียมกัน

ข้อมูลทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี

ประวัติตำบลสามพี่น้อง

ตำบลสามพี่น้อง แยกออกจากหมู่ที่ 8 ตำบลแก่งหางแมว อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี ออกมาเป็น 3 หมู่บ้าน ดังนี้

1. หมู่ที่ 1 บ้านคลองประแกต ผู้ใหญ่ สัม เทพศรีศรี เป็นผู้ใหญ่บ้าน
2. หมู่ที่ 2 บ้านคลองคา ผู้ใหญ่ ฉลวย ประจงใจ เป็นผู้ใหญ่บ้าน
3. หมู่ที่ 3 บ้านวังไม้แดง ผู้ใหญ่ ย่อม พึ่งเมือง เป็นผู้ใหญ่บ้าน

นายอำเภอท่าใหม่ คือ ท่านนายอำเภอสุนทร ทิพย์มณี และปลัดบัญชา วัฒนวงศ์ ซึ่งดำรงตำแหน่งปลัดอาวุโสในขณะนั้น เห็นพร้อมต้องกันว่าควรตั้งชื่อว่า “ตำบลสามพี่น้อง” เนื่องจากมีอยู่ 3 หมู่บ้าน และเห็นว่าเป็นมงคลคือองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้องได้รับการยกฐานะจากสภาตำบล เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2540

สภาพทั่วไป

ที่ตั้ง ตำบลสามพี่น้อง ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของอำเภอแก่งหางแมว และอยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอ ประมาณ 7 กิโลเมตร

ทิศเหนือ ติดต่อกับ หมู่ที่ 5, 8 ตำบลพวา

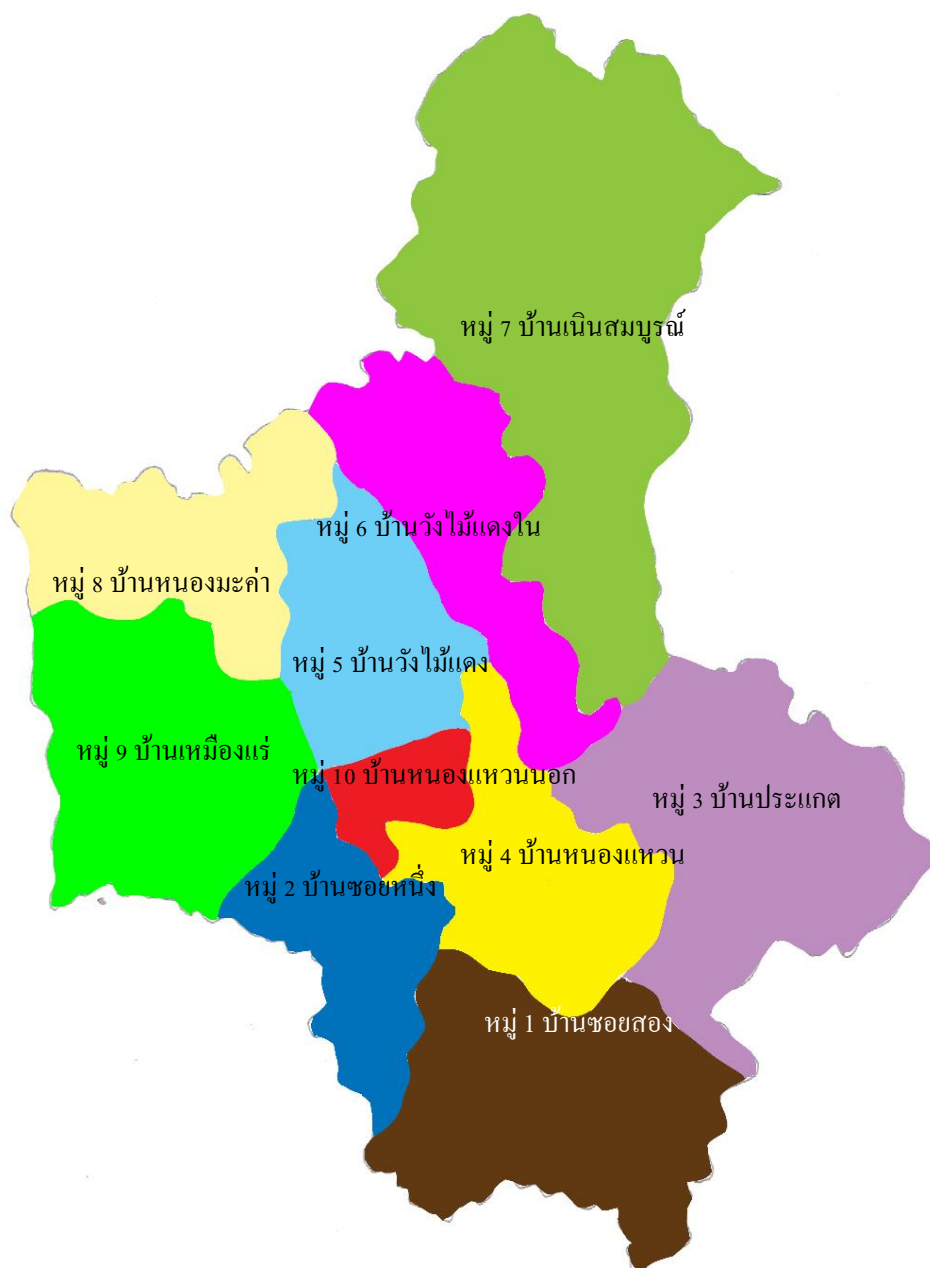
ทิศใต้ ติดต่อกับ หมู่ที่ 4 ตำบลเขาวงกต

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ หมู่ที่ 3, 16, 17, 18 ตำบลแก่งหางแมว และหมู่ที่ 6 ตำบลขุน

ช่อง

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ หมู่ที่ 2, 7 ตำบลพวา

เนื้อที่ตำบลสามพี่น้อง มีเนื้อที่ประมาณ 71 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 44,375 ไร่

ภาพที่ 2-1 แผนที่ตำบลสามพี่น้อง

ภูมิประเทศ ตำบลสามพี่น้อง มีภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่มสลับเชิงเขา จำนวนหมู่บ้าน 10 หมู่บ้าน ประชากรทั้งสิ้น 5,961 คน แยกเป็นชาย 2,953 คน หญิง 3,008 คน (จำนวนครัวเรือน 2,419)

สภาพทางเศรษฐกิจ

อาชีพ ประชาชนในพื้นที่ตำบลสามพี่น้อง ประกอบอาชีพ หลากหลาย แต่ส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพเกษตรกรรม เช่น ทำสวนยางพารา เพาะปลูกมันสำปะหลัง ทำสวนผลไม้ ปลูกมะม่วงหิมพานต์

ตารางที่ 2-2 จำนวนหมู่บ้าน และประชากร

หมู่/บ้าน	ชาย	หญิง	รวม	จำนวนครัวเรือน
หมู่ที่ 1 บ้านชอยสอง	350	344	694	328
หมู่ที่ 2 บ้านชอยหนึ่ง	255	245	500	167
หมู่ที่ 3 บ้านประแกต	337	334	671	235
หมู่ที่ 4 บ้านหนองแหวน	165	170	335	130
หมู่ที่ 5 บ้านวังไม้แดง	317	359	676	358
หมู่ที่ 6 บ้านวังไม้แดงใน	345	350	695	275
หมู่ที่ 7 บ้านเนินสมบุรณ์	357	379	736	344
หมู่ที่ 8 บ้านมะค่า	274	286	560	211
หมู่ที่ 9 บ้านเหมืองแร่	319	316	635	220
หมู่ที่ 10 บ้านหนองแหวนนอก	234	225	459	151
รวมทั้งสิ้น 10 หมู่	2,953	3,008	5,961	2,419

ตารางที่ 2-3 การประกอบอาชีพของประชาชนในพื้นที่

ลำดับที่	อาชีพ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
1	เกษตรกร	1,766	73.01
2	ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	118	4.88
3	รับจ้างทั่วไป	405	16.74
4	ค้าขาย	130	5.37
	รวม	2,419	100

ตารางที่ 2-4 โครงสร้างรายได้ของครัวเรือน

ลำดับที่	อาชีพ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
1	ต่ำกว่า 30,000 บาท	0	0
2	30,000 บาทขึ้นไป	2,419	100
	รวม	2,419	100

การรวมกลุ่มของประชาชน

การรวมกลุ่มเพื่อการอาชีพ	จำนวน 10 กลุ่ม สมาชิกรวม 220 คน
การรวมกลุ่มเพื่อการออมทรัพย์	จำนวน 10 กลุ่ม สมาชิกรวม 2,300 คน

หน่วยธุรกิจในพื้นที่ อบต.

สถาบันการเงินบ้านเหมืองแร่	1 แห่ง (หมู่ 9)
ปั๊มน้ำมัน	5 แห่ง (หมู่ 3, 5, 6, 7, 8)
สหกรณ์กองทุนสวนยางสามพี่น้องจำกัด	1 แห่ง (หมู่ 4)
โรงสีขนาดเล็ก	2 แห่ง
ร้านอินเทอร์เน็ต	2 แห่ง (หมู่ 5, 9)

การศึกษา

1. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	1 แห่ง (หมู่ 6)
2. โรงเรียนประถมศึกษา	3 แห่ง (หมู่ 1, 3, 5)
3. โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น	1 แห่ง (หมู่ 5)
4. ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน-ห้องสมุดประชาชน	5 แห่ง

สถาบันและองค์กรศาสนา

1. วัด/ ที่พักสงฆ์	8 แห่ง (หมู่ 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9)
2. มัสยิด	1 แห่ง (หมู่ 6)

สาธารณสุข

1. สถานีอนามัยประจำตำบล/ หมู่บ้าน	2 แห่ง
2. คลินิก	1 แห่ง
3. อัตรการมีและใช้ส้วมราดน้ำ	ร้อยละ 100

ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

1. ศูนย์ อปพร. อบต. สามพี่น้อง	1 แห่ง
2. ศูนย์กู้ชีพกู้ภัย (One tambon one service)	1 แห่ง

การคมนาคม

มีเส้นทางคมนาคมอยู่ 6 สายซึ่งเป็นถนนลาดยาง

1. ถนนสายหนองกวาง-ขุนซ่อง	ความยาวประมาณ 6 กิโลเมตร
2. ถนนสายคงคา-น้ำขุ่น	ความยาวประมาณ 10 กิโลเมตร
3. ถนนสายวังไม้แดง-คลองเรือแตก	ความยาวประมาณ 6 กิโลเมตร
4. ถนนสายหนองเจ๊กสร้อย-บ่อไฟไหม้	ความยาวประมาณ 5 กิโลเมตร
5. ถนนสายวังไม้แดง-หนองมะค่า	ความยาวประมาณ 4.5 กิโลเมตร
6. ถนนหนองปลาชีว-หนองแช่กลอย	ความยาวประมาณ 1 กิโลเมตร

การโทรคมนาคม

1. ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข	1 แห่ง (หมู่ 3)
2. ตู้โทรศัพท์สาธารณะ	14 แห่ง (เว้นหมู่ 3)
3. โทรศัพท์บ้าน/ ใช้ระบบเครื่องส่งดาวเทียม	10/ 1 เครื่อง
4. หอกระจายข่าว/ เสียงตามสาย	10 แห่ง (ทุกหมู่)

การไฟฟ้า

ประชาชนทั้ง 10 หมู่บ้านมีไฟฟ้าใช้ ร้อยละ 99

แหล่งน้ำธรรมชาติ

1. ลำน้ำ, ลำห้วย	5 แห่ง

(คลองพวาพดู, คลองประแกต, คลองหินเพลิง, คลองวังโดนด, คลองคา)

2. บึง, หนองและอื่น ๆ	3 แห่ง

แหล่งน้ำที่สร้างขึ้นและสามารถใช้งานได้

1. ฝาย	6 แห่ง
2. บ่อน้ำตื้น	412 แห่ง
3. บ่อโยก	30 แห่ง
4. อื่น ๆ (ระบุ)	
4.1 บ่อประปาถังสูง	14 แห่ง
4.2 สระน้ำขนาดเล็กในไร่นา	166 แห่ง

ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่

ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ตำบลสามพี่น้อง ส่วนใหญ่เป็นป่าไม้เบญจพรรณสลับกับ
เชิงเขา และลำคลอง

มวลชนจัดตั้ง

1. ลูกเสือชาวบ้าน	2 รุ่น 370 คน
2. ไทยอาสาป้องกันชาติ	1 รุ่น 200 คน

ศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง

ศักยภาพบุคลากรในตำบล

กำนัน/ ผู้ใหญ่บ้าน	จำนวน 10 คน
คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง	จำนวน 4 คน
สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง	จำนวน 20 คน
ข้าราชการ/ พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง	จำนวน 27 คน

โครงสร้างและกระบวนการบริหารงานบุคคล

จำนวนบุคลากร จำนวน 27 คน

1. สำนักปลัด จำนวน 14 คน

1.1 ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล	จำนวน 1 คน
1.2 นักบริหารงานทั่วไป	จำนวน 1 คน
1.3 นักพัฒนาชุมชน	จำนวน 1 คน
1.4 เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน	จำนวน 1 คน
1.5 ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน	จำนวน 1 คน
1.6 ผู้ช่วยนักพัฒนาชุมชน	จำนวน 1 คน
1.7 ผู้ช่วยเจ้าพนักงานธุรการ	จำนวน 1 คน
1.8 ผู้ช่วยเจ้าพนักงานประชาสัมพันธ์	จำนวน 1 คน
1.9 ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	จำนวน 1 คน
1.10 ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล	จำนวน 1 คน
1.11 พนักงานขับรถยนต์	จำนวน 1 คน
1.12 นักการภารโรง	จำนวน 1 คน
1.13 คนงานทั่วไป	จำนวน 1 คน
1.14 ยาม	จำนวน 1 คน

2. ส่วนการคลัง จำนวน 7 คน

2.1	นักบริหารงานการคลัง	จำนวน 1 คน
2.2	นักวิชาการเงินและบัญชี	จำนวน 1 คน
2.3	เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี	จำนวน 1 คน
2.4	ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี	จำนวน 1 คน
2.5	ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่พัสดุ	จำนวน 1 คน
2.6	ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่ธุรการ	จำนวน 1 คน
2.7	ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่จัดเก็บรายได้	จำนวน 1 คน

3. ส่วนโยธา จำนวน 4 คน

3.1	เจ้าหน้าที่บริหารงานช่าง	จำนวน 1 คน
3.2	นายช่างโยธา	จำนวน 1 คน
3.3	ผู้ช่วยช่างไฟฟ้า	จำนวน 1 คน
3.4	ผู้ช่วยช่างโยธา	จำนวน 1 คน

4. ส่วนการศึกษา จำนวน 2 คน

	ผู้ช่วยครูดูแลเด็กอนุบาลและปฐมวัย	จำนวน 2 คน
--	-----------------------------------	------------

ตารางที่ 2-5 แบบสรุปรายรับ-จ่ายตั้งแต่ปีงบประมาณ 2551 ถึง 2556

ปีงบประมาณ	รายรับจริง	รายจ่ายจริง	รายรับสูงกว่ารายจ่าย	หมายเหตุ
2551	16,111,749.08	14,447,914.67	1,663,834.41	
2552	16,493,501.48	14,481,608.42	2,011,893.06	
2553	17,022,765.58	14,216,320.70	2,806,444.88	
2554	16,401,668.81	13,299,029.30	3,102,639.51	
2555	18,035,478.44	15,240,845.12	2,794,633.32	
2556	21,236,058.08	13,509,757.93	7,726,300.15	

ข้อมูลงบประมาณ

รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล ประจำปีงบประมาณ 2556

รายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง	จำนวน 803,254.95 บาท
รายได้ที่ส่วนราชการต่าง ๆ จัดเก็บให้	จำนวน 13,669,234.13 บาท
เงินอุดหนุนจากรัฐบาล	จำนวน 6,763,569.00 บาท
รวมรายได้ทั้งสิ้น	จำนวน 21,236,058.08 บาท

ตารางที่ 2-6 ข้อมูลจำนวนผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี

หมู่บ้าน	จำนวนผู้สูงอายุ
1. บ้านชอยสอง	66
2. บ้านชอยหนึ่ง	59
3. บ้านประแกด	76
4. บ้านหนองแหวน	48
5. บ้านวังไม้แดง	71
6. บ้านวังไม้แดงใน	71
7. บ้านเนินสมบูรณ์	85
8. บ้านมะค่า	57
9. บ้านเหมืองแร่	85
10. บ้านหนองแหวนนอก	49
รวม	667

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กฤษณ์ วงศ์เกิด (2550) ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกระแสน อำเภอแกลง จังหวัดระยอง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตและแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกระแสน อำเภอแกลง จังหวัดระยอง ผลการศึกษาวិจัยพบว่า คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้านคือ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านสภาพแวดล้อมมีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตโดยรวม

ตามข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา อาชีพ รายได้ ลักษณะการอยู่อาศัย และการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน

จากผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นกว่าระดับปานกลางที่เป็นอยู่ โดยมีแนวทางให้องค์การบริหารส่วนตำบลกระแสนมีบทบาทในการส่งเสริมพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ คือ การส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุให้ดีขึ้น เช่น การมีคลินิกเคลื่อนที่เพื่อดูแลผู้สูงอายุ และการส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ โดยมีการจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุในระดับหมู่บ้านและให้ผู้สูงอายุได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้มีคุณภาพชีวิตด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านสภาพแวดล้อมอยู่ในระดับดีขึ้น

ณรงค์ ลิ้มจันทร์ทอง (2551) ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวังน้ำเย็น อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ในองค์การบริหารส่วนตำบลวังน้ำเย็น อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี และเพื่อศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ โดยทำการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง ผู้สูงอายุในองค์การบริหารส่วนตำบลวังน้ำเย็น อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 250 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ จำนวนร้อยละ และการพรรณนาความ ผลการศึกษา พบว่า

1. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 55.20 มีอายุ 66-70 ปี คิดเป็นร้อยละ 60.80 มีสถานภาพสมรสแล้ว คิดเป็นร้อยละ 73.60 มีการศึกษาระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 60.80 มีอาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 53.20 ได้รับเบี้ยยังชีพ คิดเป็นร้อยละ 85.20 มีรายได้ต่อเดือนไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่าย คิดเป็นร้อยละ 86.00 อาศัยอยู่กับคู่สมรส คิดเป็นร้อยละ 45.20 มีคู่สมรสเป็นผู้ดูแลหลัก คิดเป็นร้อยละ 44.00 ใช้บริการด้านสุขภาพที่โรงพยาบาลของรัฐ คิดเป็นร้อยละ 54.40 มีโรคประจำตัว คิดเป็นร้อยละ 65.60 และไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มชมรมอื่น คิดเป็นร้อยละ 90.00

2. ระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวังน้ำเย็น อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตด้านสุขภาวะทางสังคมสูงที่สุด รองลงมา คือ ด้านสุขภาวะทางจิต และด้านสุขภาวะทางกาย ตามลำดับ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล พบว่าปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา อาชีพ และการได้รับเบี้ยยังชีพมีผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในองค์การบริหารส่วนตำบลวังน้ำเย็น อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

มรรุสะดี ดิสาอะ (2551) ได้ศึกษาเรื่องคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตตำบล ตาเนาะปูเต๊ะ อำเภอบันนังสตา จังหวัดยะลา มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตตำบลตาเนาะปูเต๊ะ อำเภอบันนังสตา จังหวัดยะลา 2) เพื่อศึกษาความแตกต่างของ คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุระหว่างเพศ ระดับการศึกษา แหล่งรายได้และลักษณะการอยู่อาศัย กลุ่ม ตัวอย่างคือผู้สูงอายุเขตตำบลตาเนาะปูเต๊ะ อำเภอบันนังสตา จังหวัดยะลา ประกอบด้วย 10 หมู่บ้าน จำนวน 99 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติคือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ F-test (ANOVA) ผลการศึกษา พบว่า

1. ระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุโดยภาพรวม อยู่ในระดับดี
2. ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ตามตัวแปรด้านต่าง ๆ พบว่า ผู้สูงอายุที่มีเพศ ระดับการศึกษา และแหล่งรายได้ ต่างกันมีคุณภาพชีวิตที่ไม่แตกต่างกัน และ ผู้สูงอายุที่มีลักษณะการอยู่อาศัยแตกต่างกัน พบว่า มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ 0.05

ชุตินเดช เจียนคอน (2554) ได้ศึกษาเรื่องคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในชนบท อำเภอ วังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ และ หาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ ลักษณะของครอบครัว ภาวะสุขภาพ การเข้าร่วมกิจกรรมของชมรม และการได้รับการอบรม ความรู้สึกรู้ค่าในตนเอง สัมพันธภาพในครอบครัว และการสนับสนุนทางสังคมกับคุณภาพชีวิต ของผู้สูงอายุ เก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบวัดคุณภาพชีวิต SF-36V2.0 สัมภาษณ์ผู้สูงอายุที่มี คุณสมบัติตรงตามที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ จำนวน 478 คน เก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 1 มิถุนายน 2553- 31 กรกฎาคม 2553 วิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติไคสแควร์ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุแบบขั้นตอน โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิจัยพบว่า ผู้สูงอายุมีความพอใจกับคุณภาพชีวิตด้านร่างกาย ร้อยละ 50.4 และ พอใจด้านจิตใจ ร้อยละ 52.7 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ กับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ พบว่า เพศ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ ภาวะสุขภาพ การเข้าร่วมกิจกรรมของชมรม อายุ การ ได้รับการอบรมพัฒนาคุณภาพชีวิต ความรู้สึกรู้ค่าในตนเอง สัมพันธภาพในครอบครัวและการ สนับสนุนทางสังคมมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุด้านร่างกาย อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติ ($p < 0.05$) และปัจจัยที่สามารถทำนายคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุด้านร่างกายมี 6 ปัจจัย ได้แก่ ความรู้สึกรู้ค่าในตนเอง ภาวะสุขภาพ การเข้าร่วมกิจกรรมของชมรม การศึกษา อาชีพและอายุ โดยสามารถอธิบายคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุด้านร่างกายได้ ร้อยละ 30.5 ผลการวิจัยยังพบว่า ระดับ การศึกษา ภาวะสุขภาพ การเข้าร่วมกิจกรรมของชมรม การได้รับการอบรมพัฒนาคุณภาพชีวิต

ความรู้สึกรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง สัมพันธภาพในครอบครัว และการสนับสนุนทางสังคม มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตด้านจิตใจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) และปัจจัยที่สามารถทำนายคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุด้านจิตใจมี 5 ปัจจัย ได้แก่ ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ภาวะสุขภาพ การเข้าร่วมกิจกรรมของชมรม การได้รับการอบรม และสัมพันธภาพในครอบครัว โดยสามารถอธิบายคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุด้านจิตใจได้ ร้อยละ 22.5 บุคลากรสาธารณสุขจึงควรส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ส่งเสริมสัมพันธภาพในครอบครัว มีการสนับสนุนทางสังคม อย่างเพียงพอ รวมถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ให้สอดคล้องกับความต้องการและวิถีการดำเนินชีวิตเพื่อให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีต่อไปในอนาคต

ทัศนีย์ ทูมมานนท์, ธาริน สุขอนันต์, ปิยรัตน์ จิตรภักดี และสุภาวลัย จาริยะศิลป์ (2554) ได้ศึกษาเรื่องคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองบ้านสวน จังหวัดชลบุรีการวิจัยเชิงสำรวจภาคตัดขวางนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตและเปรียบเทียบคุณภาพชีวิต จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองบ้านสวน จังหวัดชลบุรี ในกลุ่มตัวอย่างจำนวน 335 คนซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอนเก็บข้อมูลระหว่าง วันที่ 1-30 เมษายน 2553 เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุซึ่งดัดแปลงมาจากเครื่องชี้วัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลกชุดย่อภาษาไทยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที ความแปรปรวนทางเดียวและ Tukey's HSD ผลการศึกษาพบว่า คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 93.76$) โดยผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีคุณภาพชีวิตระดับปานกลาง ($\bar{X} = 91.49$) ร้อยละ 64.2 รองลงมาเป็น ระดับดี ($\bar{X} = 108.73$) ร้อยละ 24.8 และระดับไม่ดี ($\bar{X} = 73.43$) ร้อยละ 11.0 เมื่อพิจารณารายได้ พบว่า คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุที่อยู่ในระดับปานกลางได้แก่ ด้านร่างกาย สภาพแวดล้อม และจิตใจ ตามลำดับ ($\bar{X} = 27.51, 25.06$ และ 21.15) ส่วนที่อยู่ในระดับดี คือด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ($\bar{X} = 20.04$) ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) ในปัจจัยต่อไปนี้ คือ อายุ, ระดับการศึกษา, อาชีพ, รายได้, การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมและการรับสวัสดิการกองทุนผู้สูงอายุ คือ ผู้ที่มีอายุ 60-69 ปี, การศึกษาตั้งแต่อนุปริญญาขึ้นไป, อาชีพข้าราชการบำนาญ, รายได้เฉลี่ยมากกว่า 5,001 บาท, เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม, และไม่รับสวัสดิการกองทุนผู้สูงอายุ จะมีคุณภาพชีวิตที่ดีกว่ากลุ่มอื่น จากผลการศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเน้นการพัฒนาด้านร่างกาย จิตใจและสภาพแวดล้อมของผู้สูงอายุคุณภาพชีวิตให้มากขึ้นเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตจากปานกลางไปสู่ระดับดี

ศิริพรรณ รักษาภักดี (2554) ได้ศึกษาเรื่องคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชราวัยทองนิเวศน์ การศึกษารั้งนี้มี 2 วัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชราวัยทองนิเวศน์ และ 2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้สูงอายุที่มีต่อการ จัดบริการของสถานสงเคราะห์คนชราวัยทองนิเวศน์ ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเป็นข้อมูลปฐมภูมิที่ ได้มาจากการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชราวัย ทองนิเวศน์ที่สามารถติดต่อสื่อสารได้ จำนวน 50 คน แยกเป็นประเภทพิเศษ จำนวน 15 คนและ ประเภทสามัญจำนวน 35 คน

ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างพบว่า ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิง มากกว่าเพศชายมีสถานภาพหม้าย/ หย่า/ แยก มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ไม่ได้ประกอบอาชีพ มีรายได้ส่วนใหญ่จากเงินบริจาคน้อยกว่า 1,000 บาท/ เดือน มีโรคประจำตัว ได้แก่ โรคความดันโลหิต โรคกระดูกและปวดข้อ สาเหตุที่มาอยู่สถานสงเคราะห์เนื่องจากไม่มีผู้อุปการะ มีภูมิลำเนาเดิมจากภาคเหนือ

ผลการศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของกลุ่มตัวอย่างพบว่าคุณภาพชีวิตโดยรวมอยู่ระดับปานกลาง กลุ่มตัวอย่างประเภทพิเศษมีระดับคุณภาพชีวิตดีกว่ากลุ่มตัวอย่างประเภทสามัญ 3 ด้านคือด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม ส่วนด้านร่างกายมีระดับคุณภาพชีวิตปานกลางเหมือนกันทั้งสองกลุ่ม กลุ่มตัวอย่างประเภทพิเศษมีคุณภาพชีวิตโดยรวมระดับดี โดยมีด้านจิตใจเป็นอันดับ 1 รองลงมาได้แก่ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านร่างกายตามลำดับ ส่วนกลุ่มตัวอย่างประเภทสามัญมีคุณภาพชีวิตโดยรวมระดับปานกลาง โดยมีด้านสิ่งแวดล้อมเป็นอันดับ 1 รองลงมาได้แก่ ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านร่างกายตามลำดับ

ผลการศึกษาระดับความพึงพอใจที่มีต่อการจัดบริการของสถานสงเคราะห์คนชราวัยทองนิเวศน์พบว่าความพึงพอใจโดยรวมอยู่ระดับปานกลางค่าเฉลี่ย 3.46 กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจระดับมากในด้านบุคลากร และด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพมีความพึงพอใจระดับปานกลาง ด้านกระบวนการให้บริการและด้านผลิตภัณฑ์และบริการ

ณัฐฐา ณ ราช (2555) ได้ศึกษาเรื่องคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองหนองปรือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี การศึกษางานนิพนธ์ครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาให้ทราบถึงคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ในเทศบาลเมืองหนองปรือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี และเพื่อศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในตำบลหนองปรือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา รายได้ อาชีพ ลักษณะการอยู่อาศัยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ การหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วน

เบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการทดสอบ สมมติฐาน ใช้ค่าสถิติ t-test ในการทดสอบสมมติฐานหาความแตกต่างระหว่างตัวแปรอิสระที่มี 2 กลุ่ม กับตัวแปรตาม และใช้ค่าสถิติ F-test หรือการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวในการ ทดสอบสมมติฐานหาความแตกต่างระหว่างตัวแปรที่มีมากกว่า 2 กลุ่ม กับตัวแปรตามในการวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัยพบว่า ผู้สูงอายุมีทัศนคติ ทั้งในด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสภาพแวดล้อม และด้านความสัมพันธ์ทางสังคม อยู่ในระดับปานกลาง และผลการศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคล ที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในตำบลหนองปรือ พบว่าความแตกต่างของ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่แตกต่างกันมีผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ มีเพียง ลักษณะการอยู่อาศัยที่ไม่ว่าจะแตกต่างกันหรือไม่ก็ไม่มีผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

ภูริชญา เทพศิริ (2555) ศึกษาเรื่องคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในตำบลทองหลาง อำเภอ บ้านนา จังหวัดนครนายกโดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาคือ การศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ และความแตกต่างของคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในตำบลทองหลาง อำเภอบ้านนา จังหวัด นครนายก โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลผลการศึกษา คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุภาพรวม อยู่ใน ระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านสวัสดิการสังคม มีอันดับสูงสุด รองลงมาคือ ด้านความตระหนักในคุณค่าแห่งตน ด้านความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว ด้านร่างกาย ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านจิตใจ ตามลำดับ ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ผู้สูงอายุที่มี อายุ และรายได้ต่างกันมีคุณภาพชีวิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตาม สมมติฐาน

วาสนา เล่าตง (2555) ได้ศึกษาเรื่องคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบล เกาะสีซัง อำเภอเกาะสีซัง จังหวัดชลบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลตำบลเกาะสีซัง เพื่อศึกษาเปรียบเทียบ ความแตกต่างในคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ตามความแตกต่างในคุณลักษณะทางประชากร การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม และการได้รับ สวัสดิการกองทุนผู้สูงอายุ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล กับผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลตำบลเกาะสีซัง อำเภอเกาะสีซัง จังหวัดชลบุรี

ผลการศึกษาพบว่า ระดับคุณภาพชีวิต ของผู้สูงอายุในเทศบาลตำบลเกาะสีซัง อำเภอ เกาะสีซัง จังหวัดชลบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.22$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมาก 1 ประเด็น คือ ประเด็นด้านร่างกาย ($\bar{X} = 3.64$) และอยู่ในระดับน้อย 3 ประเด็น ซึ่ง สามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ประเด็นด้านสภาพแวดล้อม ($\bar{X} = 2.97$) ประเด็นด้าน จิตใจ ($\bar{X} = 2.96$) และประเด็นด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ($\bar{X} = 2.82$) ตามลำดับ ผลการ เปรียบเทียบความ แตกต่างในคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุพบว่าผู้สูงอายุที่มี อายุ ระดับการศึกษา

รายได้ และลักษณะการอยู่อาศัยในครอบครัวต่างกัน จะมีระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเทศบาลตำบลเกาะสีชัง อำเภอเกาะสีชัง จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน แต่ผู้สูงอายุที่มี เพศ สถานภาพสมรส อาชีพ และสมาชิกกลุ่มทางสังคมแตกต่างกัน จะมีระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเทศบาลตำบลเกาะสีชัง อำเภอเกาะสีชัง จังหวัดชลบุรี ไม่แตกต่างกัน ข้อเสนอแนะคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเกาะสีชัง อำเภอเกาะสีชัง จังหวัดชลบุรี ควรมีการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุให้ดีขึ้นกว่าระดับที่เป็นอยู่ในด้านความสัมพันธ์ทางสังคม เช่น ควรจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ในชุมชนเพื่อให้ผู้สูงอายุมีโอกาสได้ใกล้ชิดกับสมาชิกในครอบครัวและเพื่อนบ้าน ควรส่งเสริมให้มีการจัดตั้งกิจกรรมทางสังคมหรือชมรมต่าง ๆ เช่น ชมรมผู้สูงอายุ ควรมีการส่งเสริมผู้สูงอายุที่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ใน การประกอบอาชีพ และเทศบาลควรมีการส่งเสริมผู้สูงอายุที่ไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ในการช่วยเหลือด้านเบี้ยยังชีพให้สูงขึ้นเพื่อที่จะมีรายได้ให้เพียงพอในการเลี้ยงชีพ และควรมีการตรวจสุขภาพอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้สุขภาพร่างกายแข็งแรง ปราศจากโรคภัย

ปิยภรณ์ เลาหบุตร (2557) ศึกษาเรื่องคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในชุมชนหมู่ 7 ตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในชุมชนหมู่ 7 ตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี และเพื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในชุมชนหมู่ 7 ตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพ โดยทำการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้สูงอายุในชุมชนหมู่ 7 ตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี จำนวน 302 คน ใช้ข้อมูลที่เป็นแบบสอบถาม ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสถิติที่ใช้ ได้แก่ ความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย \bar{X} ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การทดสอบค่าที (t-test) (One-way ANOVA) การทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว รวมทั้งเมื่อมีความแตกต่างในรายคู่ใช้สูตร LSD

ผลการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอยู่ในระดับค่อนข้างดี เมื่อจำแนกตามรายด้านได้ดังนี้ ด้านสิ่งแวดล้อมอยู่ในอันดับ 1 ด้านร่างกายอยู่ในอันดับ 2 ด้านความสัมพันธ์ทางสังคมอยู่ในอันดับ 3 ด้านจิตใจอยู่ในอันดับ 4 ผลการเปรียบเทียบ พบว่า คุณภาพของผู้สูงอายุในชุมชนหมู่ 7 ตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ที่มี เพศ อาชีพ สถานภาพต่างกัน มีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน ส่วนผู้สูงอายุ ที่มี อายุ ระดับการศึกษา ต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ควรส่งเสริมระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุทางด้านความสัมพันธ์ทางสังคมโดยองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง ควรกำหนดนโยบายและงบประมาณในการส่งเสริมระดับ

คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ โดยบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนระหว่างหน่วยงาน

2. ควรมีนโยบายส่งเสริมระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุทางด้านร่างกาย และจิตใจ โดยกระทรวงสาธารณสุข องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อย่างต่อเนื่องและจริงจัง

ตารางที่ 2-7 สรุปตัวแปรที่สัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

ชื่อผู้วิจัย	ตัวแปรต้น										
	เพศ	อายุ	สถานภาพ	การศึกษา	อาชีพ	รายได้	ลักษณะการอยู่อาศัย	การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม	การได้รับเบี้ยยังชีพ	ภาวะสุขภาพ	ได้รับสวัสดิการกองทุน
กฤษณ์ วงศ์เกิด (2550)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓			
ณรงค์ ลิ่มจันทร์ทอง (2551)	✓	✓	✓	✓	✓				✓		
มะรุสะดี ดิสะอะ (2551)	✓			✓		✓	✓				
ชุตติเดช เจียนคอน (2554)	✓	✓	✓	✓	✓			✓		✓	
ทัศนันท์ ทูมมานนท์, ธาริน สุขอนันต์, ปิยรัตน์ จิตรภักดี และ สุภาวัลย์ จาริยะศิลป์ (2554)		✓		✓	✓	✓		✓			✓
ศิริพรรณ รักษาภักดี (2554)	✓			✓	✓	✓					
ณัฐฐา ณ ราช (2555)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓				
ภูริชญา เทพศิริ (2555)		✓				✓					
วาสนา เล่าตง (2555)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓			✓
ปิยภรณ์ เล่าบุตร (2557)	✓	✓	✓	✓	✓						

จากการทบทวนตัวแปรจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังตารางข้างต้น พบว่า งานวิจัยเหล่านี้ได้ทำการศึกษาตัวแปรต้น 11 ตัว ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา อาชีพ รายได้ ลักษณะการอยู่อาศัย การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม การได้รับเบี้ยยังชีพ ภาวะสุขภาพ ได้รับสวัสดิการกองทุนผู้สูงอายุ ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยนำตัวแปรต้น 6 ตัว เข้ามาศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา อาชีพ รายได้ เพราะผู้วิจัยเห็นว่าเป็นตัวแปรที่มีความสำคัญ เพื่อนำมาวิเคราะห์ต่อระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุได้

จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปตัวแปรต้นในการวิจัยครั้งนี้ ได้ดังนี้

ตารางที่ 2-8 การสังเคราะห์ตัวแปรจากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตัวแปรต้น	ที่มา/ แหล่งอ้างอิง
เพศ	กฤษณ์ วงศ์เกิด (2550), ณรงค์ ลีมีจันทร์ทอง (2551), มะรุสะดี ดีสะอะ (2551), ชูติเดช เจียนคอน (2554), ศิริพรรณ รักษาภักดี (2554), ณีฎฐา ณ ราช (2555), วาสนา เล่าตง (2555), ปิยภรณ์ เลาบุตร (2557)
อายุ	กฤษณ์ วงศ์เกิด (2550), ณรงค์ ลีมีจันทร์ทอง (2551), ชูติเดช เจียนคอน (2554), ทศนันท์ ทูมมานนท์, ชาริน สุขอนันต์, ปิยรัตน์ จิตรภักดี และ สุภาวัลย์ จาริยะศิลป์ (2554), ณีฎฐา ณ ราช (2555), ภูริชญา เทพศิริ (2555), วาสนา เล่าตง (2555), ปิยภรณ์ เลาบุตร (2557)
สถานภาพ	กฤษณ์ วงศ์เกิด (2550), ณรงค์ ลีมีจันทร์ทอง (2551), ชูติเดช เจียนคอน (2554), ณีฎฐา ณ ราช (2555), วาสนา เล่าตง (2555), ปิยภรณ์ เลาบุตร (2557)
การศึกษา	กฤษณ์ วงศ์เกิด (2550), ณรงค์ ลีมีจันทร์ทอง (2551), มะรุสะดี ดีสะอะ (2551), ชูติเดช เจียนคอน (2554), ทศนันท์ ทูมมานนท์, ชาริน สุขอนันต์, ปิยรัตน์ จิตรภักดี และ สุภาวัลย์ จาริยะศิลป์ (2554), ศิริพรรณ รักษาภักดี (2554), ณีฎฐา ณ ราช (2555), วาสนา เล่าตง (2555), ปิยภรณ์ เลาบุตร (2557)
อาชีพ	กฤษณ์ วงศ์เกิด (2550), ณรงค์ ลีมีจันทร์ทอง (2551), ชูติเดช เจียนคอน (2554), ทศนันท์ ทูมมานนท์, ชาริน สุขอนันต์, ปิยรัตน์ จิตรภักดี และ สุภาวัลย์ จาริยะศิลป์ (2554), ศิริพรรณ รักษาภักดี (2554), ณีฎฐา ณ ราช (2555), วาสนา เล่าตง (2555), ปิยภรณ์ เลาบุตร (2557)

ตารางที่ 2-8 (ต่อ)

ตัวแปรต้น	ที่มา/แหล่งอ้างอิง
รายได้	กฤษณ์ วงศ์เกิด (2550), มะรุสะดี ดีสะอะ (2551), ทศนันท์ ทูมมานนท์, ชาริน สุขอนันต์, ปิยรัตน์ จิตรภักดีและสุภาวัลย์ จาริยะศิลป์ (2554), ศิริพรรณ รักษาภักดี (2554), ณัฏฐา ณ ราช (2555), ภูริชญา เทพศิริ (2555), วาสนา เล่าตง (2555)

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรีและเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรีจำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา อาชีพ รายได้ โดยเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. วิธีการสุ่มตัวอย่าง
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
8. เกณฑ์การแปลผล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี จากข้อมูลจำนวนผู้สูงอายุ ณ เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2558 จำนวนทั้งสิ้น 667 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง, 2558)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี โดยการคำนวณด้วยสูตรของ Yamane (1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และกำหนดความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 0.05 มีสูตรดังนี้

การใช้สูตรคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

เมื่อ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนหน่วยประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนของกลุ่มที่ยอมรับได้

$$\begin{aligned} \text{แทนค่า} \quad n &= \frac{N}{1 + N(e)^2} \\ n &= \frac{667}{1 + (667)(0.05)^2} \\ n &= 249.81 \text{ นั่นคือ ประมาณ 250 คน} \end{aligned}$$

ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี มีจำนวน 250 คน

วิธีการสุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มที่คำนึงถึงความเป็น (Probability sampling) ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิตามสัดส่วน (Proportion stratified random sampling) จากจำนวนหมู่บ้าน 10 หมู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี ซึ่งสามารถคำนวณสัดส่วนตัวอย่างจากสูตรดังนี้

$$\text{จำนวนกลุ่มตัวอย่างแต่ละระดับ} = \frac{\text{จำนวนกลุ่มตัวอย่าง} \times \text{จำนวนประชากรในแต่ละกลุ่ม}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}}$$

ตารางที่ 3-1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี

หมู่บ้าน	จำนวนผู้สูงอายุ	กลุ่มตัวอย่าง
1. บ้านชอยสอง	66	25
2. บ้านชอยหนึ่ง	59	22
3. บ้านประแกด	76	28
4. บ้านหนองแหวน	48	18
5. บ้านวังไม้แดง	71	27
6. บ้านวังไม้แดงใน	71	27
7. บ้านเนินสมบุรณ์	85	32
8. บ้านมะค่า	57	21
9. บ้านเหมืองแร่	85	32
10. บ้านหนองแหวนนอก	49	18
รวม	667	250

แล้วทำการเลือกหรือสุ่มกลุ่มตัวอย่างในแต่ละหมู่บ้าน ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) โดยการจับสลาก ที่นำรายชื่อของผู้สูงอายุแต่ละหมู่บ้านมาทำการสุ่มจับตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ดังตารางที่ 3-1

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบวัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลกชุดย่อ ฉบับภาษาไทยของ สุวัฒน์ มหัตถนิรันดร์กุลและคณะ (2540) ซึ่งแปลและปรับปรุงมาจาก เครื่องชี้วัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลก (The WHOQOL Group, 1995) แบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามที่ให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบได้ตามรายการ (Check list) จำนวน 6 ข้อ โดยถามถึง เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา อาชีพ รายได้ ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี มาจากเครื่องมือวัดคุณภาพชีวิต WHOQOL-BREF-THAI ประกอบด้วยข้อคำถาม 2 ชนิด คือ แบบ ภาวะวิสัย (Perceived objective) และอัตวิสัย (Self-report) จะประกอบด้วยองค์ประกอบของคุณภาพชีวิต 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านร่างกาย (Physical domain) คือ การรับรู้สภาพด้านร่างกายของบุคคล ซึ่งมีผลต่อชีวิตประจำวัน เช่น การรับรู้สภาพความสมบูรณ์แข็งแรงของร่างกาย การรับรู้ถึงความรู้สึกสุขสบาย ไม่มีความเจ็บปวด การรับรู้ถึงความสามารถที่จะจัดการกับความเจ็บปวดทางร่างกายได้ การรับรู้ถึงผลกำลังในการดำเนินชีวิตประจำวัน การรับรู้ถึงความเป็นอิสระที่ต้องพึ่งพาผู้อื่น การรับรู้ถึงความสามารถในการเคลื่อนไหวของตน การรับรู้ถึงความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของตน การรับรู้ถึงความสามารถในการทำงาน การรับรู้ว่าคุณไม่ต้องการพึ่งพาอาศัยต่าง ๆ หรือการรักษาทางการแพทย์ อื่นๆ

2. ด้านจิตใจ (Psychological domain) คือ การรับรู้สภาพจิตใจของตนเอง เช่นการรับรู้ความรู้สึกทางบวกที่บุคคลมีต่อตนเอง การรับรู้ภาพลักษณ์ของตนเอง การรับรู้ถึงความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง การรับรู้ถึงความมั่นใจในตนเอง การรับรู้ถึงความคิด ความจำ สมาธิ การตัดสินใจ และความสามารถในการเรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ ของตน การรับรู้ถึงความสามารถในการจัดการเกี่ยวกับความเศร้า หรือกังวล

3. ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม (Social relationships) คือ การรับรู้เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับบุคคลอื่นในสังคม การรับรู้ถึงการอยู่ร่วมกันในสังคม การได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นในสังคมและรู้ว่าตนเองยังมีคุณค่าสามารถช่วยเหลือบุคคลอื่นในสังคมได้รวมถึงการรับรู้และจัดการตนเองเกี่ยวกับความรู้สึกทางเพศ

4. ด้านสิ่งแวดล้อม (Environment) คือ การรับรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต เช่น การรับรู้ว่าคุณมีชีวิตอยู่อย่างอิสระ ไม่ถูกกักขัง มีความปลอดภัยและมั่นคงในชีวิต การรับรู้ว่าได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่ดี ปราศจากมลพิษต่าง ๆ การคมนาคมสะดวก มีแหล่งประโยชน์ด้านการเงิน สถานบริการทางสุขภาพและสังคมสงเคราะห์ การรับรู้ว่าคุณมีโอกาสที่จะได้รับข่าวสาร หรือฝึกฝนทักษะต่าง การรับรู้ว่าคุณได้มีกิจกรรมสันทนาการ และมีกิจกรรมในเวลาว่าง เป็นต้น

การให้คะแนนแบบวัดคุณภาพชีวิต WHOQOL-26 มีข้อคำถามที่มีความหมายทางบวก 23 ข้อ และข้อคำถามที่มีความหมายทางลบ 3 ข้อ คือ ข้อ 1 5 และ 12 แต่ละข้อเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ให้ผู้ตอบเลือกตอบ สำหรับเกณฑ์การให้คะแนนแต่ละระดับมีดังนี้

ข้อคำถามทางลบ		ข้อคำถามทางบวก	
ไม่เคย	ให้ 5 คะแนน	ไม่เคย	ให้ 1 คะแนน
เล็กน้อย	ให้ 4 คะแนน	เล็กน้อย	ให้ 2 คะแนน
ปานกลาง	ให้ 3 คะแนน	ปานกลาง	ให้ 3 คะแนน
มาก	ให้ 2 คะแนน	มาก	ให้ 4 คะแนน
มากที่สุด	ให้ 1 คะแนน	มากที่สุด	ให้ 5 คะแนน

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ มีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี

2. ศึกษาวิธีการสร้างเครื่องมือจากเอกสารต่าง ๆ และศึกษาการสร้างแบบสอบถาม

3. สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี ตามแบบวัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลกชุดย่อ ฉบับภาษาไทย สุวัฒน์ มหันตนิรันดร์กุล และคณะ (2540) ซึ่งแปลและปรับปรุงมาจาก เครื่องวัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลก (The WHOQOL Group, 1995) จำนวน 26 ข้อ แยกได้ ดังนี้

3.1. ด้านร่างกาย	จำนวน 7 ข้อ
3.2. ด้านจิตใจ	จำนวน 6 ข้อ
3.3. ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม	จำนวน 3 ข้อ
3.4. ด้านสภาพแวดล้อม	จำนวน 8 ข้อ
คุณภาพชีวิตและสุขภาพโดยรวม	จำนวน 2 ข้อ
4. นำแบบสอบถามเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษางานนิพนธ์ เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไข
5. นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและตรวจสอบค่า IOC ซึ่งผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย
- 5.1. นายสุริยพงศ์ ทรงศิริ นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง
 - 5.2. ส.ต.อ.ชานินทร์ คล่องแคล้ว ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง
 - 5.3. อาจารย์ พรเทพ นามกร อาจารย์ประจำวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ
6. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไข ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์เพื่อพิจารณาและปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามอีกครั้งหนึ่ง
7. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient alpha) ตามวิธีการของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.95 ซึ่งถือว่าแบบสอบถามนี้มีความเชื่อถือได้สามารถนำไปเก็บข้อมูลจริงต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1. ขอนหนังสือจากวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตจันทบุรี ถึง นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี เพื่อเก็บข้อมูลหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ และเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย
2. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลจาก ผู้สูงอายุในเขต องค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี ซึ่งเป็นประชากรกลุ่มเป้าหมายที่จะศึกษา โดยนำแบบสอบถามไปให้โดยตรงด้วยตนเอง พร้อมทั้งชี้แจงรายละเอียดและวัตถุประสงค์ของแบบสอบถาม ใช้วิธีสัมภาษณ์ตามข้อคำถามที่มีอยู่แล้วให้ผู้สูงอายุเป็นผู้ตอบ

แบบประเมินเป็นผู้เลือกคำตอบด้วยตนเอง หากผู้สูงอายุไม่เข้าใจผู้สัมภาษณ์จะอธิบายตามความหมายตามแบบที่ สุวัฒน์ มหัตนิรันดร์กุล และคณะ (2540) ได้ให้ไว้

3. จากการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามไป จำนวน 250 ชุด โดยมีแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาจากประชากรกลุ่มเป้าหมายที่จะศึกษา และมีความสมบูรณ์ จำนวน 250 ชุด คิดเป็น 100 เปอร์เซ็นต์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. เมื่อผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนมาแล้ว ผู้วิจัยได้รวบรวมตรวจสอบความสมบูรณ์ทุกฉบับเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป
2. นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาลงรหัสให้คะแนน ตามน้ำหนักคะแนนแต่ละข้อมาบันทึกลงในคอมพิวเตอร์ เพื่อใช้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป
3. นำผลการคำนวณมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานของการวิจัยต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลได้วิเคราะห์จุดมุ่งหมายและสมมติฐานของการศึกษาค้นคว้าโดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คือ ความถี่และร้อยละ
2. ข้อมูลคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี ทั้ง 4 ด้าน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คือ ความถี่และร้อยละและค่าเฉลี่ย (\bar{X})
3. การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพ รายได้ ทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติเชิงอนุมานทดสอบความแตกต่างระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม โดยใช้สถิติ t-test สำหรับเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรอิสระที่มี 2 กลุ่มและใช้สถิติ One-way ANOVA สำหรับเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรอิสระที่มี 3 กลุ่มขึ้นไป เมื่อมีนัยสำคัญทางสถิติจึงเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe

เกณฑ์การแปลผล

คะแนนคุณภาพชีวิตจะมีคะแนน ตั้งแต่ 26-130 คะแนน

เมื่อรวมคะแนนจากผู้ตอบแบบสอบถามทุกข้อมีค่าคะแนนเท่าไร นำมาเปรียบเทียบกับตามเกณฑ์ที่กำหนด ดังนี้

คะแนน 26-60	คะแนน แสดงถึงการมีคุณภาพชีวิตที่ไม่ดี
คะแนน 61-95	คะแนน แสดงถึงการมีคุณภาพชีวิตกลางๆ
คะแนน 96-130	คะแนน แสดงถึงการมีคุณภาพชีวิตที่ดี

ตารางที่ 3-2 ตารางแบ่งระดับคะแนนคุณภาพชีวิต

องค์ประกอบ	การมีคุณภาพชีวิตที่ไม่ดี	คุณภาพชีวิตกลาง ๆ	คุณภาพชีวิตที่ดี
1. ด้านร่างกาย (7 ข้อ)	7-16	17-26	27-35
2. ด้านจิตใจ (6 ข้อ)	6-14	15-22	23-30
3. ด้านสัมพันธภาพทางสังคม (3 ข้อ)	3-7	8-11	12-15
4. ด้านสภาพแวดล้อม (8 ข้อ)	8-18	19-29	30-40
คุณภาพชีวิตโดยรวม (26 ข้อ)	26-60	61-95	96-130

องค์ประกอบทางด้านร่างกาย ได้แก่ ข้อ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7

องค์ประกอบทางด้านจิตใจ ได้แก่ ข้อ 8, 9, 10, 11, 12, 13

องค์ประกอบทางด้านสัมพันธภาพทางสังคม ได้แก่ ข้อ 14, 15, 16

องค์ประกอบทางด้านสภาพแวดล้อม ได้แก่ ข้อ 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24

ส่วน ข้อ 25 และ ข้อ 26 เป็นตัวชี้วัดที่อยู่ในหมวดคุณภาพชีวิตและสุขภาพโดยรวม จะไม่รวมอยู่ในองค์ประกอบทั้ง 4 ด้านนี้

การนำเสนอผลจะต้องนำเสนอในรูปแบบของคะแนนเฉลี่ยทั้งหมด และคะแนนของแต่ละองค์ประกอบด้วย เพื่อใช้เปรียบเทียบกับการศึกษาอื่น ๆ

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี และเพื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา อาชีพ รายได้ โดยเก็บข้อมูลจากผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี จำนวน 250 คน ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ ออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา อาชีพ รายได้

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐาน

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4-1 จำนวนและร้อยละของข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	111	44.40
หญิง	139	55.60
อายุ		
60-69 ปี	216	86.40
70-79 ปี	25	10.00
80-89 ปี	9	3.60
90 ปีขึ้นไป	-	-
สถานภาพ		
โสด	29	11.60
สมรส	200	80.00
หย่า/ หม้าย/ แยกกันอยู่	21	8.40
ระดับการศึกษา		
ไม่ได้ศึกษา	50	20.00
ประถมศึกษา	178	71.20
มัธยมศึกษาตอนต้น	14	5.60
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช.	6	2.40
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า/ ปวส.	-	-
ปริญญาตรีขึ้นไป	2	0.80
อาชีพ		
เกษตรกร/ ประมง	141	56.40
ค้าขาย	7	2.80
ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	-	-
รับจ้างทั่วไป	92	36.80
อื่น ๆ	10	4.00

ตารางที่ 4-1 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
ต่ำกว่า 3,000 บาท	40	16.00
3,000-5,000บาท	133	53.20
5,001-10,000 บาท	66	26.40
10,000 บาทขึ้นไป	11	4.40
รวม	250	100.00

จากตารางที่ 4-1 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 55.60 ส่วนใหญ่มีอายุ 60-69 ปี คิดเป็นร้อยละ 86.40 มีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 80.00 สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 71.20 ผู้ตอบแบบสอบถามประกอบอาชีพเกษตรกร/ ประมงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 56.40 ส่วนใหญ่มีรายได้ 3,000-5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 53.20 และมีรายได้ 5,001-10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 26.40

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดจันทบุรี

ตารางที่ 4-2 จำนวนและร้อยละของคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดจันทบุรี ด้านร่างกาย

ข้อ	ด้านร่างกาย	ระดับคุณภาพชีวิต				
		ไม่เลย	เล็กน้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1.	การเจ็บปวดตามร่างกาย เช่น ปวดหัว ปวดท้อง ปวดตามตัว ทำให้ท่านไม่สามารถทำในสิ่งที่ต้องการมากนักเพียงใด	72 (28.80)	109 (43.60)	59 (23.60)	10 (4.00)	- (-)
2.	ท่านมีกำลังเพียงพอที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ในแต่ละวันใหม่ (ทั้งเรื่องงาน หรือการดำเนินชีวิตประจำวัน)	- (-)	4 (1.60)	52 (20.80)	154 (61.60)	40 (16.00)
3.	ท่านพอใจกับการนอนพักผ่อนของท่านมากนักน้อยเพียงใด	- (-)	9 (3.60)	38 (15.20)	129 (51.60)	74 (29.60)
4.	ท่านรู้สึกพอใจมากขึ้นแค่ไหนที่สามารถทำอะไรๆ ผ่านไปได้ในแต่ละวัน	- (-)	2 (0.80)	19 (7.60)	123 (49.20)	106 (42.40)
5.	ท่านจำเป็นต้องไปรับการรักษาพยาบาลมากนักน้อยเพียงใดเพื่อที่จะทำงานหรือมีชีวิตอยู่ไปได้ในแต่ละวัน	96 (38.40)	125 (50.00)	23 (9.20)	6 (2.40)	- (-)
6.	ท่านพอใจกับความสามารถในการทำงานได้อย่างที่เคยทำมามากนักน้อยเพียงใด	3 (1.20)	30 (12.00)	82 (32.80)	115 (46.00)	20 (8.00)
7.	ท่านสามารถไปไหนมาไหนด้วยตนเองได้ดีเพียงใด	- (-)	21 (8.40)	74 (29.60)	127 (50.80)	28 (11.20)

หมายเหตุ: ข้อ 1 และ ข้อ 5 เป็นข้อคำถามเชิงลบ

จากตารางที่ 4-2 จำนวนและร้อยละของคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดจันทบุรี ด้านร่างกาย พบว่า สามอันดับแรกที่มีความถี่สูงสุดคือ ผู้สูงอายุมีกำลังเพียงพอที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ในแต่ละวัน (ทั้งเรื่องงาน หรือการดำเนินชีวิตประจำวัน) อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 61.60 รองลงมาคือ ผู้สูงอายุพอใจกับการนอน

พักผ่อน อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 51.60 และผู้สูงอายุสามารถไปไหนมาไหนด้วยตนเองได้ดี อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 50.80 ตามลำดับ

ตารางที่ 4-3 จำนวนและร้อยละของคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล สามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี ด้านจิตใจ

ข้อ	ด้านจิตใจ	ระดับคุณภาพชีวิต				
		ไม่เลย	เล็กน้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1.	ท่านรู้สึกพึงพอใจในชีวิต (เช่น มีความสุข ความสงบ มีความหวัง) มากน้อยเพียงใด	2 (0.80)	26 (10.40)	55 (22.00)	129 (51.60)	38 (15.20)
2.	ท่านมีสมาธิในการทำงานต่าง ๆ ดีเพียงใด	- (-)	6 (2.40)	39 (15.60)	85 (34.00)	120 (48.00)
3.	ท่านรู้สึกพอใจในตนเองมากน้อยแค่ไหน	- (-)	9 (3.60)	34 (13.60)	123 (49.20)	84 (33.60)
4.	ท่านยอมรับรูปร่างหน้าตาของตนเองได้ไหม	2 (0.80)	10 (10.40)	43 (17.20)	135 (54.00)	60 (24.00)
5.	ท่านมีความรู้สึกไม่ดี เช่น รู้สึกเหงา เศร้า หดหู่ สิ้นหวัง วิตกกังวล บ่อยแค่ไหน	46 (18.40)	127 (50.80)	63 (25.20)	14 (5.60)	- (-)
6.	ท่านรู้สึกว่าชีวิตมีความหมายมากน้อยแค่ไหน	- (-)	37 (14.80)	86 (34.40)	105 (42.00)	22 (8.80)

หมายเหตุ: ข้อ 5 เป็นข้อคำถามเชิงลบ

จากตารางที่ 4-3 จำนวนและร้อยละของคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี ด้านจิตใจ พบว่า สามอันดับแรกที่มีความถี่สูงสุดคือ ผู้สูงอายุยอมรับรูปร่างหน้าตาของตนเองได้ไหม อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 54.00 รองลงมาคือ ผู้สูงอายุรู้สึกพึงพอใจในชีวิต (เช่น มีความสุข ความสงบ มีความหวัง) มากน้อยเพียงใด อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 51.60 และผู้สูงอายุมีความรู้สึกไม่ดี เช่น รู้สึกเหงา เศร้า หดหู่ สิ้นหวัง วิตกกังวล บ่อยแค่ไหน อยู่ในระดับเล็กน้อย คิดเป็นร้อยละ 50.80 ตามลำดับ

ตารางที่ 4-4 จำนวนและร้อยละของคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล
สามพี่น้อง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดจันทบุรี ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม

ข้อ	ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม	ระดับคุณภาพชีวิต				
		ไม่เลย	เล็กน้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1.	ท่านพอใจต่อการผูกมิตรหรือเข้ากับคนอื่น อย่างที่เคยทำมามากน้อยเพียงใด	-	35	86	107	22
		(-)	(14.00)	(34.40)	(42.80)	(8.80)
2.	ท่านพอใจกับการช่วยเหลือที่เคยได้รับจาก เพื่อนๆ ไฉน	2	26	103	97	22
		(0.80)	(10.40)	(41.20)	(38.80)	(8.80)
3.	ท่านรู้สึกพอใจในชีวิตทางเพศของท่านมากแค่ไหน (ชีวิตทางเพศ หมายถึง เมื่อเกิดความรู้สึก ทางเพศขึ้นแล้วท่านมีวิธีการทำให้ผ่อนคลายลงได้ รวมถึง การช่วย ตัวเองหรือการมีเพศสัมพันธ์)	-	13	86	129	22
		(-)	(5.20)	(34.40)	(51.60)	(8.80)

จากตารางที่ 4-4 จำนวนและร้อยละของคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดจันทบุรี ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม พบว่า สามอันดับแรกที่มีความถี่สูงสุดคือ ผู้สูงอายุรู้สึกพอใจในชีวิตทางเพศของท่านมากแค่ไหน (ชีวิตทางเพศ หมายถึง เมื่อเกิดความรู้สึกทางเพศขึ้นแล้วท่านมีวิธีการทำให้ผ่อนคลายลงได้ รวมถึง การช่วยตัวเองหรือการมีเพศสัมพันธ์) อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 51.60 รองลงมาคือ ผู้สูงอายุพอใจต่อการผูกมิตรหรือเข้ากับคนอื่นอย่างที่เคยทำมามากน้อยเพียงใด อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 42.80 และผู้สูงอายุพอใจกับการช่วยเหลือที่เคยได้รับจากเพื่อนๆ ไฉน อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 41.20 ตามลำดับ

ตารางที่ 4-5 จำนวนและร้อยละของคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล
สามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี ด้านสภาพแวดล้อม

ข้อ	ด้านสภาพแวดล้อม	ระดับคุณภาพชีวิต				
		ไม่เลย	เล็กน้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1.	ท่านรู้สึกว่าคุณภาพชีวิตมีความมั่นคงปลอดภัยดีไหม ในแต่ละวัน	- (-)	12 (4.80)	75 (30.00)	135 (54.00)	28 (11.20)
2.	ท่านพอใจกับสภาพบ้านเรือนที่อยู่ตอนนี้มาก น้อยเพียงใด	- (-)	12 (4.80)	47 (18.80)	127 (50.80)	64 (25.60)
3.	ท่านมีเงินพอใช้จ่ายตามความจำเป็นมากน้อย เพียงใด	2 (0.80)	30 (12.00)	93 (37.20)	93 (37.20)	32 (12.80)
4.	ท่านพอใจที่จะสามารถไปใช้บริการ สาธารณสุขได้ตามความจำเป็นเพียงใด	- (-)	24 (9.60)	87 (34.80)	109 (43.60)	30 (12.00)
5.	ท่านได้รู้เรื่องราวข่าวสารที่จำเป็นในชีวิตแต่ละ วันมากน้อยเพียงใด	2 (0.80)	9 (3.60)	56 (22.40)	103 (41.20)	80 (32.00)
6.	ท่านมีโอกาสได้พักผ่อนคลายเครียดมากน้อย เพียงใด	- (-)	12 (4.80)	75 (30.00)	135 (54.00)	28 (11.20)
7.	สภาพแวดล้อมดีต่อสุขภาพของท่านมากน้อย น้อยเพียงใด	- (-)	12 (4.80)	47 (18.80)	127 (50.80)	64 (25.60)
8.	ท่านพอใจกับการเดินทางไปไหนมาไหนของ ท่าน (หมายถึงการคมนาคม) มากน้อยเพียงใด	2 (0.80)	30 (12.00)	93 (37.20)	93 (37.20)	32 (12.80)

จากตารางที่ 4-5 จำนวนและร้อยละของคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี ด้านสภาพแวดล้อม พบว่า สามอันดับแรกที่มีความดีสูงสุดคือ ผู้สูงอายุรู้สึกว่าคุณภาพชีวิตมีความมั่นคงปลอดภัยดีไหมในแต่ละวันและผู้สูงอายุมีโอกาสได้พักผ่อนคลายเครียดมากน้อยเพียงใด อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 54.00 รองลงมาคือ ผู้สูงอายุพอใจกับสภาพบ้านเรือนที่อยู่ตอนนี้มากน้อยเพียงใดและสภาพแวดล้อมดีต่อสุขภาพของท่านมากน้อยเพียงใด อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 50.80 และผู้สูงอายุพอใจที่จะสามารถไปใช้บริการสาธารณสุขได้ตามความจำเป็นเพียงใด อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 43.60 ตามลำดับ

ตารางที่ 4-6 ระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง
อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี

องค์ประกอบคุณภาพชีวิต	\bar{X}	ระดับคุณภาพชีวิต	อันดับ
1. ด้านร่างกาย	27.66	ดี	2
2. ด้านจิตใจ	23.34	ดี	3
3. ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม	10.55	กลางๆ	4
4. ด้านสภาพแวดล้อม	29.94	ดี	1
คุณภาพชีวิตและสุขภาพโดยรวม	99.07	ดี	

หมายเหตุ: ตารางรวมคุณภาพชีวิตทั้ง 4 ด้าน และคุณภาพชีวิตและสุขภาพโดยรวมจำนวน 2 ข้อ

ตารางที่ 4-6 ค่าเฉลี่ย ระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 99.07$) เมื่อพิจารณาในรายด้านสรุปได้ดังนี้

ผู้สูงอายุมีระดับคุณภาพชีวิต ในด้านสภาพแวดล้อม อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 29.94$) เป็นอันดับแรก รองลงมาด้านร่างกาย อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 27.66$) ด้านจิตใจ อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 23.34$) และสุดท้ายด้านความสัมพันธ์ทางสังคม อยู่ในระดับกลาง ๆ ($\bar{X} = 10.55$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4-7 จำนวนร้อยละ ของคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี แยกตามรายด้าน

ด้าน	ระดับคุณภาพชีวิต		
	ไม่ดี	กลางๆ	ดี
1. ด้านร่างกาย	2 (0.80)	87 (34.80)	161 (64.40)
2. ด้านจิตใจ	6 (2.40)	77 (30.80)	167 (66.80)
3. ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม	25 (10.00)	120 (48.00)	105 (42.00)
4. ด้านสภาพแวดล้อม	- (-)	109 (43.60)	141 (56.40)
ผลรวมคุณภาพชีวิต	- (-)	87 (34.80)	163 (65.20)

หมายเหตุ: ตารางรวมคุณภาพชีวิตทั้ง 4 ด้าน และคุณภาพชีวิตและสุขภาพโดยรวมจำนวน 2 ข้อ

จากตารางที่ 4-7 จำนวนร้อยละ ของคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี ในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน พบว่า ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 65.20 เมื่อแยกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านร่างกาย ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 64.40 ด้านจิตใจ ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 66.80 ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตในระดับกลาง ๆ คิดเป็นร้อยละ 48.00 และด้านสภาพแวดล้อม ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 56.40

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี ที่มี เพศต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน

ตารางที่ 4-8 การเปรียบเทียบเพศกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี

เพศ	จำนวนคน	\bar{X}	SD	t	Sig.
ชาย	111	99.71	14.74	.60	.55
หญิง	139	98.55	15.54		

จากตารางที่ 4-8 การเปรียบเทียบเพศกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี พบว่า ค่า Sig. = .55 หมายความว่าผู้สูงอายุที่มีเพศต่างกัน มีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 2 ผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี ที่มีอายุต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน

ตารางที่ 4-9 ผลวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	2	916.97	458.49	2.01	.14
ภายในกลุ่ม	247	56398.87	228.34		
รวม	249	57315.84			

* $p \leq .05$

จากตารางที่ 4-9 ผลวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี จำแนก

ตามอายุ พบว่า ค่า Sig. = .14 หมายความว่าผู้สูงอายุที่มีอายุต่างกัน มีคุณภาพชีวิต ไม่แตกต่างกัน
จึงปฏิเสธสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 3 ผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว
จังหวัดจันทบุรี ที่มีสถานภาพต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน

ตารางที่ 4-10 ผลวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ
ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี
จำแนกตามสถานภาพ

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	2	553.37	276.68	1.20	.30
ภายในกลุ่ม	247	56762.48	229.81		
รวม	249	57315.84			

* $p \leq .05$

จากตารางที่ 4-10 ผลวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคุณภาพ
ชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี
จำแนกตามสถานภาพ พบว่า ค่า Sig. = .30 หมายความว่าผู้สูงอายุที่มีสถานภาพต่างกัน มีคุณภาพ
ชีวิต ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 4 ผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว
จังหวัดจันทบุรี ที่มีการศึกษาต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน

ตารางที่ 4-11 ผลวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ
ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี
จำแนกตามการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	4	1615.15	403.79	1.78	.13
ภายในกลุ่ม	245	55700.69	227.35		
รวม	249	57315.84			

* $p \leq .05$

จากตารางที่ 4-11 ผลวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามการศึกษา พบว่า ค่า Sig. = .13 หมายความว่าผู้สูงอายุที่มีการศึกษาต่างกัน มีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 5 ผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี ที่มีอาชีพต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน

ตารางที่ 4-12 ผลวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ
ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี
จำแนกตามอาชีพ

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	3	75.14	25.05	.11	.96
ภายในกลุ่ม	246	57240.70	232.69		
รวม	249	57315.84			

* $p \leq .05$

จากตารางที่ 4-12 ผลวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี จำแนก

ตามอาชีพ พบว่า ค่า Sig. = .96 หมายความว่าผู้สูงอายุที่มีอาชีพต่างกัน มีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 6 ผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี ที่มีรายได้ต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน

ตารางที่ 4-13 ผลวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามรายได้

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	3	1096.01	365.34	1.60	.19
ภายในกลุ่ม	246	56219.83	228.54		
รวม	249	57315.84			

* $p \leq .05$

จากตารางที่ 4-13 ผลวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามรายได้ พบว่า ค่า Sig. = .19 หมายความว่าผู้สูงอายุที่มีรายได้ต่างกัน มีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน

ตารางที่ 4-14 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน	ผลการทดสอบ สมมติฐาน
1. ผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี ที่มี เพศต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน	ปฏิเสธสมมติฐาน
2. ผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี ที่มีอายุต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน	ปฏิเสธสมมติฐาน
3. ผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี ที่มีสถานภาพต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน	ปฏิเสธสมมติฐาน
4. ผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี ที่มีการศึกษาต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน	ปฏิเสธสมมติฐาน
5. ผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี ที่มีอาชีพต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน	ปฏิเสธสมมติฐาน
6. ผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี ที่มีรายได้ต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน	ปฏิเสธสมมติฐาน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี และเพื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา อาชีพ รายได้ โดยเก็บข้อมูลจากผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี จำนวน 250 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบวัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลกชุดย่อ ฉบับภาษาไทยของสุวรรณมัตถ์นรินทร์กุล และคณะ (2540) ซึ่งแปลและปรับปรุงมาจาก เครื่องชี้วัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลก (WHOQOL, 1995) ซึ่งมีค่าความเชื่อถือได้ (Reliability) เท่ากับ 0.95 และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติ t-test และวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว One-way ANOVA ผู้วิจัยนำเสนอผลการศึกษาดังต่อไปนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 55.60 ส่วนใหญ่มีอายุ 60-69 ปี คิดเป็นร้อยละ 86.40 มีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 80.00 สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 71.20 ผู้ตอบแบบสอบถามประกอบอาชีพเกษตร/ ประมงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 56.40 ส่วนใหญ่มีรายได้ 3,000-5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 53.20 และมีรายได้ 5,001-10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 26.40

2. ระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 99.07$) โดยผู้สูงอายุมีระดับคุณภาพชีวิต ในด้านสภาพแวดล้อม อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 29.94$) เป็นอันดับแรก รองลงมาด้านร่างกาย อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 27.66$) ด้านจิตใจ อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 23.34$) และสุดท้ายด้านความสัมพันธ์ทางสังคม

อยู่ในระดับกลาง ๆ ($\bar{X} = 10.55$)

3. ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี ที่มีเพศต่างกัน มีอายุต่างกัน มีสถานภาพต่างกัน มีระดับการศึกษาต่างกัน อาชีพต่างกัน มีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน ดังนั้น จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ทั้ง 6 ข้อ

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่องคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี ผู้วิจัยขออภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี ภาพรวมพบว่า ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิต อยู่ในระดับที่ดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ มะรุสะดี ดีสาอะ (2551) ศึกษาเรื่องคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตตำบลนาปะเฐาะ อำเภอบันนังสตา จังหวัดยะลา ผลการศึกษาพบว่า ระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุโดยภาพรวมอยู่ในระดับดี และอารดา ชีระเกียรติกำจร (2554) ศึกษาเรื่องคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษา พบว่า ระดับคะแนนคุณภาพชีวิตโดยเฉลี่ยของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลสุเทพอยู่ในระดับดี แต่ขัดแย้งกับงานวิจัยของกฤษณ์ วงศ์กิด (2550) ศึกษาวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกระแสน อำเภอแกลง จังหวัดระยอง ผลการวิจัย พบว่า คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง และณัฐา ณ ราช (2555) ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ กรณีศึกษา: เทศบาลเมืองหนองปรือ อำเภอ บางละมุง จังหวัดชลบุรี พบว่า ผู้สูงอายุมีทัศนคติโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง อธิบายได้ดังนี้

1.1 ด้านร่างกาย คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับดี สอดคล้องกับงานวิจัยของดวงใจ คำคง (2553) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุตำบลลำสินธุ์ อำเภอศรีนครินทร์ จังหวัดพัทลุง ผลการวิจัย พบว่า ระดับคุณภาพชีวิตด้านร่างกายอยู่ในระดับสูง และวาสนา เล่าตง (2555) ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเกาะสีชัง อำเภอเกาะสีชัง จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษา พบว่า คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเกาะสีชังด้านร่างกายอยู่ในระดับมาก แต่ขัดแย้งกับงานวิจัยของกฤษณ์ วงศ์กิด (2550) ศึกษาวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกระแสน อำเภอแกลง จังหวัดระยอง ผลการวิจัย พบว่า ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตด้านร่างกายในระดับปานกลาง และณัฐา ณ ราช (2555) ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ กรณีศึกษา: เทศบาลเมืองหนองปรือ อำเภอ บางละมุง จังหวัดชลบุรี พบว่า ผู้สูงอายุ

มีทัศนคติในด้านร่างกายอยู่ในระดับปานกลาง

1.2 ด้านจิตใจ คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดจันทบุรี มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับดี สอดคล้องกับงานวิจัยของดวงใจ คำคง (2553) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุตำบลลำสินธุ์ อำเภอศรีนครินทร์ จังหวัดพัทลุง ผลการวิจัย พบว่า ระดับคุณภาพชีวิตด้านจิตใจอยู่ในระดับสูง แต่ขัดแย้งกับงานวิจัยของกฤษณ์ วงศ์กิต (2550) ศึกษาวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกระแสน อำเภอแกลง จังหวัดระยอง ผลการวิจัย พบว่า ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตด้านจิตใจในระดับปานกลาง และณัฐธา ณ ราช (2555) ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ กรณีศึกษา: เทศบาลเมืองหนองปรือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี พบว่า ผู้สูงอายุมีทัศนคติในด้านจิตใจอยู่ในระดับปานกลาง

1.3 ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดจันทบุรี มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับกลาง ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของกฤษณ์ วงศ์กิต (2550) ศึกษาวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกระแสน อำเภอแกลง จังหวัดระยอง ผลการวิจัย พบว่า ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตด้านความสัมพันธ์ทางสังคมในระดับปานกลาง และณัฐธา ณ ราช (2555) ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ กรณีศึกษา: เทศบาลเมืองหนองปรือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี พบว่า ผู้สูงอายุมีทัศนคติในความสัมพันธ์ทางสังคมอยู่ในระดับปานกลาง แต่ขัดแย้งกับงานวิจัยของดวงใจ คำคง (2553) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุตำบลลำสินธุ์ อำเภอศรีนครินทร์ จังหวัดพัทลุง ผลการวิจัย พบว่า ระดับคุณภาพชีวิตด้านความสัมพันธ์ทางสังคมอยู่ในระดับสูง

1.5 ด้านสภาพแวดล้อม คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดจันทบุรี มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับดี สอดคล้องกับงานวิจัยของดวงใจ คำคง (2553) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุตำบลลำสินธุ์ อำเภอศรีนครินทร์ จังหวัดพัทลุง ผลการวิจัย พบว่า ระดับคุณภาพชีวิตด้านสภาพแวดล้อมอยู่ในระดับสูง แต่ขัดแย้งกับงานวิจัยของกฤษณ์ วงศ์กิต (2550) ศึกษาวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกระแสน อำเภอแกลง จังหวัดระยอง ผลการวิจัย พบว่า ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตด้านสภาพแวดล้อมในระดับปานกลาง และณัฐธา ณ ราช (2555) ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ กรณีศึกษา: เทศบาลเมืองหนองปรือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี พบว่า ผู้สูงอายุมีทัศนคติในด้านสภาพแวดล้อมอยู่ในระดับปานกลาง

2. การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา อาชีพ รายได้อภิปรายผลได้ว่า

2.1 ผู้สูงอายุที่มีเพศต่างกัน มีคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของมจรุสะดี ดีสาอะ (2551) ศึกษาเรื่องคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตตำบลนาปะปูเต๊ะ อำเภอบ้านนั้งสตา จังหวัดยะลา ผลการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุที่มีเพศต่างกันมีคุณภาพชีวิตที่ไม่แตกต่างกัน และกฤษณ์ วงศ์กิด (2550) ศึกษาวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกระแสน อำเภอแกลง จังหวัดระยอง ผลการวิจัย พบว่า เพศต่างกัน ไม่มีความแตกต่างกัน แต่ขัดแย้งกับงานวิจัยของณัฐภา ณ ราช (2555) ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ กรณีศึกษา: เทศบาลเมืองหนองปรือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี พบว่า ผู้สูงอายุที่มีเพศแตกต่างกันมีผลต่อคุณภาพชีวิต

2.2 ผู้สูงอายุที่มีอายุต่างกัน มีคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของกฤษณ์ วงศ์กิด (2550) ศึกษาวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกระแสน อำเภอแกลง จังหวัดระยอง ผลการวิจัย พบว่า อายุต่างกัน ไม่มีความแตกต่างกัน แต่ขัดแย้งกับงานวิจัยของวาสนา เล่าตง (2555) ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเกาะสีชัง อำเภอเกาะสีชัง จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษา พบว่า อายุต่างกันมีคุณภาพชีวิตต่างกัน

2.3 ผู้สูงอายุที่มีสถานภาพต่างกัน มีคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของปิยภรณ์ เลาบุตร (2557) ได้ศึกษา คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในชุมชนหมู่ 7 ตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพของผู้สูงอายุในชุมชนหมู่ 7 ตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ที่มีสถานภาพต่างกัน มีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน

2.4 ผู้สูงอายุที่มีการศึกษาต่างกัน มีคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของกฤษณ์ วงศ์กิด (2550) ศึกษาวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกระแสน อำเภอแกลง จังหวัดระยอง ผลการวิจัย พบว่า การศึกษาต่างกัน ไม่มีความแตกต่างกัน แต่ขัดแย้งกับงานวิจัยของวาสนา เล่าตง (2555) ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเกาะสีชัง อำเภอเกาะสีชัง จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษา พบว่า การศึกษาต่างกันมีคุณภาพชีวิตต่างกัน

2.5 ผู้สูงอายุที่มีรายได้ต่างกัน มีคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ มะรุสะดี ดิสาอะ (2551) ศึกษาเรื่องคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตตำบลตาดนาปะปูเต๊ะ อำเภอบันนังสตา จังหวัดยะลา ผลการศึกษาพบว่า รายได้ต่างกันมีคุณภาพชีวิต ไม่แตกต่างกัน แต่ขัดแย้งกับงานวิจัยของวาสนา เล่าตง (2555) ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเกาะสีชัง อำเภอเกาะสีชัง จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษา พบว่า รายได้ต่างกันมีคุณภาพชีวิตต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี ซึ่งผู้ทำวิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีนโยบายส่งเสริมด้านเศรษฐกิจโดยให้ผู้สูงอายุสามารถประกอบอาชีพและมีรายได้ในการดำรงชีพ
2. องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีนโยบายส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ให้ผู้สูงอายุเข้าถึงบริการสาธารณสุขได้อย่างสะดวก รวดเร็วและได้รับการบริการที่ได้มาตรฐาน
3. องค์การบริหารส่วนตำบลควรเพิ่ม นโยบายด้านการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในกลุ่มผู้สูงอายุ เพื่อเสริมสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้สูงอายุกับครอบครัวและเพื่อนบ้าน

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. องค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง ควรประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับสิทธิ บทบาท และหน้าที่ของผู้สูงอายุ ที่ผู้สูงอายุควรได้รับ เพื่อให้มีความเข้าใจได้อย่างถูกต้อง
2. องค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้องจัดโครงการฝึกอาชีพแล้ว ควรสร้างงาน สร้างสินค้า และจัดหาตลาด เพื่อสร้างรายได้ให้กับผู้สูงอายุด้วย
3. องค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง ควรจัดโครงการส่งเสริมการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล โดยเริ่มต้นที่ครอบครัว มีการช่วยเหลือ ปกป้อง รวบรวมจัดกิจกรรม หรือตั้งชมรมผู้สูงอายุ และมีการบูรณาการกิจกรรม/ โครงการร่วมกับหน่วยงานอื่น เพื่อให้ผู้สูงอายุได้รับประโยชน์มากที่สุด
4. องค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง จัดโครงการตรวจสุขภาพผู้สูงอายุประจำปี เพื่อให้ผู้สูงอายุได้รับบริการสาธารณสุขได้อย่างสะดวกและได้มาตรฐาน

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1. ควรศึกษาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี ในเชิงคุณภาพ
2. ควรศึกษาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลใกล้เคียงเพื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิต และเป็นแนวทางส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

บรรณานุกรม

- กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2555). *ประกาศถ่ายเบี่ยยังชีพผู้สูงอายุแบบ
ขั้นบันได*. เข้าถึงได้จาก <http://www.m-society.go.th/>
- กฤษณ์ วงศ์เกิด. (2550). *คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกระแสน
อำเภอแกลง จังหวัดระยอง*. การศึกษาอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชา
การปกครองท้องถิ่น, วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- กิตติพงษ์ เร่งถนอมทรัพย์.(2550). *ประสิทธิภาพการบริหารงานขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นใน
การส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ: ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาล ตำบลยางน่อง อำเภอ
สารภี จังหวัดเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการเมืองและการ
ปกครอง, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- กุสุมา โกศล. (2555). *คุณภาพชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางในยุคเศรษฐกิจถดถอย: ศึกษากรณี
จังหวัดสุราษฎร์ธานี และนครศรีธรรมราช*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, คณะรัฐประศาสนศาสตร์, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหาร
ศาสตร์.
- โครงการพัฒนางานส่งเสริมสุขภาพจิตและป้องกันปัญหาสุขภาพจิตวัยสูงอายุ. (2558). *สถานการณ์
ปัญหาสุขภาพผู้สูงอายุ กรมสุขภาพจิต*. เข้าถึงได้จาก
<http://www.dmh.go.th/downloadportal/Strategy/>
- ชนะ โชค คำวัน. (2553). *แนวทางการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบล
ปลาปาก จังหวัดนครพนม*. การศึกษาอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชา
การปกครองท้องถิ่น, วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ชมพูนุท พรหมภักดี. (2556). การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของประเทศไทย. *บทความวิชาการ*, 3(16),
หน้า 1-3.
- ชุติเดช เกียนดอน. (2554). *คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในชนบท อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัด
นครราชสีมา*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารสาธารณสุข,
บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ณรงค์ ลิ่มจันทร์ทอง. (2551). *คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในองค์การบริหารส่วนตำบลวังน้ำเย็น
อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี*. การศึกษาอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต,
สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น, วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- ณัฐภา ณา ราช. (2555). *คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองหนองปรือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี*. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมืองและการบริหารจัดการ, คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ดวงใจ คำคง. (2554). *ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ตำบลลำสินธุ์ อำเภอสรีนครินทร์ จังหวัดพัทลุง*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ทัศนันท์ ทูมมานนท์, ชาริน สุขอนันต์, ปิยรัตน์จิตร ภักดี และสุภาวัลย์ จาริยะศิลป์. (2554). *คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองบ้านสวน จังหวัดชลบุรี*. *วารสารสาธารณสุขศาสตร์*, 14(3), 1.
- นราธิป กมลลิมสกุล. (2554). *รูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ: กรณีศึกษานบ้านปางกลาง ตำบลตาพระยา อำเภوتاพระยา จังหวัดสระแก้ว ของศูนย์ฝึกอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนสระแก้ว*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นิคม ชูเมือง. (2553). *ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาล ตำบลโปนางคำ อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท*. การศึกษาอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น, วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ปิยภรณ์ เลาหบุตร. (2557). *คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในชุมชน หมู่ 7 ตำบลพลูดาวหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี*. งานนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กฤษณา เทพศิริ. (2555). *คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในตำบลทองหลาง อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการ, คณะศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกริก.
- มะรุสะดี ดีสาอะ. (2551). *คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตตำบลตานาปะเต๊ะ อำเภอบันนังสตา จังหวัดยะลา*. การศึกษาอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น, วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ลลิตญา ลอยลม. (2545). *การเตรียมตัวก่อนเกษียณของผู้สูงอายุในจังหวัดสมุทรปราการ*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการ โครงการสวัสดิการสังคม, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.

- วาสนา เล่าตง. (2555). *คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเกาะสีชัง อำเภอเกาะสีชัง จังหวัดชลบุรี*. งานนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมืองและการบริหารจัดการ, คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิพรรณ ประจวบเหมาะ. (2542). *เอกสารประกอบการอภิปราย เรื่อง การส่งเสริมสุขภาพกับปีศาจว่าด้วยผู้สูงอายุปี 2542*. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิรินุช ฉายแสง. (2553). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ในจังหวัดอำนาจเจริญ*. วิทยานิพนธ์สาขารัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการสร้างเสริมสุขภาพ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ศิริพรรณ รักษาภักดี. (2554). *คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชราวัยทองนิเวศน์*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมือง, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศูนย์ศตวรรษิกชน มหาวิทยาลัยมหิดล. (2558). *แผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545-2564)*. เข้าถึงได้จาก <http://www.thaicentarian.mahidol.ac.th/>
- สิงหา จันทริวงษ์. (2551). *การพัฒนารูปแบบที่เหมาะสมสำหรับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในชนบท โดยใช้ครอบครัวเป็นศูนย์กลาง*. สุรินทร์: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- ลัทธิดาภรณ์ ชวนปี. (2540). *การศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ ตำบลบางเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุทธิพงษ์ บุญผดุง. (2540). *การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในท้องถิ่น โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง (ระยะที่ 1)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- สุพร กุหา. (2552). *แนวทางการปรับปรุงคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลหนองขาว อำเภอกำแพง จังหวัดกาญจนบุรี*. การศึกษาอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น, วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุวัฒน์ มหัตนรินทร์กุล, วนิกา พุ่มไพศาลชัย และพิมพ์มาส ตาปัญญา. (2540). *เปรียบเทียบแบบวัดคุณภาพชีวิตขององค์กรอนามัยโลกทุก 100 ตัวชี้วัด และ 26 ตัวชี้วัด*. เชียงใหม่: โรงพยาบาลสวนปรุง.
- องค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง. (2558). *บัญชีรายชื่อผู้สูงอายุ*. จันทบุรี: องค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง.

- อาคม ปฐมสีมากุล. (2551). *ปัจจัยที่มีผลต่อระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ: กรณีศึกษาผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลด่านช้าง อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี*. การศึกษาอิสระ รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น, วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อารดา ชีรเกียรติกำจร.(2554). *คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลสุเทพ อำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- Dean, H. (1985). Choosing multiple instruments to measure the quality of lift. *Oncology Nursing Forum*, 12, 98-100.
- Dubos, R. (1997). "The State of health and the quality of life". *The Western Journal of Medine*, 125, 8-9.
- Ferrans, C. E., & Powers, M. J. (1992). Psychometric assessment of the quality of life index. *Research in Nursing & Health*, 15(1), 29-38.
- Fillenbaum, G. (1987). *Mearsures of well begin in elderly*.In *Measure ment in Health Prometion and Protection Geneva:WHO:Regional office for Eropean Series*.
- Flanagan, J. C. (1978). Measurement of quality of life: Current state of the art. *Arch Phys Med*, 63(2), 138-139.
- Harland, D. (1972). *Social indicators toward the measurement of quality of life*. Ottawa: Social and Human Analysis Branch, Department of Regional Economic Expansion.
- Liu, B. C. (1975). Quality of lift: Concept, measre and result. *The American Journal of Economics and Sociology*, 12(34), 12.
- The WHOQOL Group. (1995). The development of the world health organization quality of life assessment instrument. In J. Orley, & W. Kuyken (Eds.), *Quality of life assessment: International perspectives* (pp. 41-57). New York: Springer-Verlag.
- UNESCO. (1980). Indicator or environment quality of life. *Research and Papers in Social, Science*, 38, 89-96.
- Yamane, T. (1973). *Statistic: An introductory analysis* (3rd ed.). New York: Harper and Row.

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

เรื่อง คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของปัญหาพิเศษของการศึกษาหลักสูตรปริญญา
รัฐประศาสนศาสตร์ มหาบัณฑิต สาขาวิชา การจัดการภาครัฐภาคเอกชน วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ
มหาวิทยาลัยบูรพาโดย มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมเป็นข้อมูลทางวิชาการสำหรับการค้นคว้าเพื่อ
ประโยชน์ต่อไป ใคร่ขอความกรุณาจากท่านตอบแบบสอบถามนี้โดยใส่เครื่องหมาย / ลงใน
หรือเติมข้อความลงในช่องว่าง คำตอบเหล่านี้ไม่มีข้อใดผิดหรือถูก และขอรับรองว่าจะไม่มี
ผลกระทบต่อหน้าที่การงานของท่านแต่อย่างใดทั้งสิ้น ผู้วิจัยจะถือว่าคำตอบของท่านเป็นความลับ
และนำเสนอผลการศึกษาในระดับภาพรวมไม่ใช่รายบุคคล การตอบแบบสอบถามของท่านที่คุณค่า
และเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อ การวิจัยครั้งนี้ โปรดพิจารณาข้อความแต่ละข้อความด้วยความ
ละเอียดและโปรด ตอบคำถามด้วยความเป็นจริงและครบถ้วนทุกข้อ

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงจะได้รับความอนุเคราะห์ร่วมมือจากท่านช่วยให้งานวิจัยครั้งนี้
สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

นางสาวพัชรี กลิ่นดี

นิสิตหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต กลุ่มวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน
วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา

โดยแบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของท่าน โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ที่ตรงกับความเป็นจริงและโปรดตอบคำถามทุกข้อเพื่อประโยชน์ในการประมวลผล

1. เพศ

- 1.) ชาย 2.) หญิง

2. อายุ

- 1.) 60-69 ปี 2.) 70-79 ปี
 3.) 80-89 ปี 4.) 90 ปีขึ้นไป

3. สถานภาพ

- 1.) โสด 2.) สมรส
 3.) หย่า/ หม้าย/ แยกกันอยู่ 4.) อื่นๆ.....

4. การศึกษา

- 1.) ไม่ได้ศึกษา 2.) ประถมศึกษา
 3.) มัธยมศึกษาตอนต้น 4.) มัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช.
 5.) อนุปริญญาหรือเทียบเท่า/ ปวส. 6.) ปริญญาตรีขึ้นไป

5. อาชีพ

- 1.) เกษตรกร/ ประมง 2.) ค้าขาย
 3.) ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ 4.) รับจ้างทั่วไป
 5.) อื่นๆ.....

6. รายได้ต่อเดือน

- 1.) ต่ำกว่า 3,000 บาท 2.) 3,000-5,000 บาท
 3.) 5,001-10,000 บาท 4.) 10,000 บาทขึ้นไป

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอกำแพงแก้ว จังหวัดจันทบุรี

คำชี้แจง ข้อคำถามต่อไปนี้จะถามถึงประสบการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งของท่าน ในช่วงที่ผ่านมาให้ท่านสำรวจตัวเอง และประเมินเหตุการณ์หรือความรู้สึกของท่าน แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องคำตอบที่เหมาะสมและเป็นจริงกับตัวท่านมากที่สุด โดยคำตอบมี 5 ตัวเลือก คือ

ไม่เคย หมายถึง ท่านไม่มีความรู้สึกเช่นนั้นเลย รู้สึกไม่พอใจมาก หรือรู้สึกแย่มาก

เล็กน้อย หมายถึง ท่านมีความรู้สึกเช่นนั้นเล็กน้อย รู้สึกไม่พอใจหรือรู้สึกแย่น้อย

ปานกลาง หมายถึง ท่านมีความรู้สึกเช่นนั้นปานกลาง รู้สึกพอใจระดับกลาง ๆ หรือรู้สึกแยระดับกลาง ๆ

มาก หมายถึง ท่านมีความรู้สึกเช่นนั้นบ่อย ๆ รู้สึกพอใจหรือรู้สึกดี

มากที่สุด หมายถึง ท่านมีความรู้สึกเช่นนั้นเสมอ รู้สึกเช่นนั้นมากที่สุด หรือรู้สึก

ว่าสมบูรณ์ รู้สึกพอใจมาก รู้สึกดีมาก

ข้อ	คำถาม	ระดับคุณภาพชีวิต				
		ไม่เคย	เล็กน้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1.	<u>1. ด้านร่างกาย</u> การเจ็บปวดตามร่างกาย เช่น ปวดหัว ปวดท้อง ปวดตามตัว ทำให้ท่านไม่สามารถ ทำในสิ่งที่ต้องการมากนักเพียงใด					
2.	ท่านมีกำลังเพียงพอที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ในแต่ละวันไหม (ทั้งเรื่องงาน หรือการดำเนิน ชีวิตประจำวัน)					
3.	ท่านพอใจกับการนอนพักผ่อนของท่าน มาก น้อย เพียงใด					
4.	ท่านรู้สึกพอใจมากน้อยแค่ไหนที่สามารถ ทำอะไร ๆ ผ่านไปได้ในแต่ละวัน					
5.	ท่านจำเป็นต้องไปรับการรักษาพยาบาลมาก น้อยเพียงใดเพื่อที่จะทำงานหรือมีชีวิตอยู่ไป ได้ในแต่ละวัน					

ข้อ	คำถาม	ระดับคุณภาพชีวิต				
		ไม่ เลย	เล็ก น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด
6.	ท่านพอใจกับความสามารถในการทำงาน ได้อย่างที่เคยทำมามากน้อยเพียงใด					
7.	ท่านสามารถไปไหนมาไหนด้วยตนเอง ได้ดีเพียงใด					
8.	2. ด้านจิตใจ ท่านรู้สึกพึงพอใจในชีวิต (เช่น มีความสุข ความสงบ มีความหวัง) มากน้อยเพียงใด					
9.	ท่านมีสมาธิในการทำงานต่าง ๆ ดีเพียงใด					
10.	ท่านรู้สึกพอใจในตนเอง มาก น้อย แค่ไหน					
11.	ท่านยอมรับรูปร่างหน้าตาของตนเอง ได้ไหม					
12.	ท่านมีความรู้สึกไม่ดี เช่น รู้สึกเหงา เศร้า หดหู่ สิ้นหวัง วิตกกังวล บ่อยแค่ไหน					
13.	ท่านรู้สึกว่าชีวิตมีความหมาย มาก น้อย แค่ไหน					
14.	3. ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ท่านพอใจต่อการผูกมิตรหรือเข้ากับคนอื่น อย่างที่เคยทำมามากน้อยเพียงใด					
15.	ท่านพอใจกับการช่วยเหลือที่เคยได้รับ จากเพื่อน ๆ แค่ไหน					
16.	ท่านรู้สึกพอใจในชีวิตทางเพศของท่านมาก แค่ไหน (ชีวิตทางเพศ หมายถึง เมื่อเกิด ความรู้สึกทางเพศขึ้นแล้วท่านมีวิธีจัดการทำ ให้อ่อนคลายลงได้ รวมถึง การช่วยตัวเอง หรือการมีเพศสัมพันธ์)					

ข้อ	คำถาม	ระดับคุณภาพชีวิต				
		ไม่ เลย	เล็กน้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด
17.	4. ด้านสภาพแวดล้อม ท่านรู้สึกว่าคุณภาพชีวิตมีความมั่นคงปลอดภัยดีไหม ในแต่ละวัน					
18.	ท่านพอใจกับสภาพบ้านเรือนที่อยู่ตอนนี้ มากน้อยเพียงใด					
19.	ท่านมีเงินพอใช้จ่ายตามความจำเป็น มาก น้อยเพียงใด					
20.	ท่านพอใจที่จะสามารถไปใช้บริการ สาธารณสุขได้ตามความจำเป็นเพียงใด					
21.	ท่านได้รู้เรื่องราวข่าวสารที่จำเป็นในชีวิตแต่ ละวันมากน้อยเพียงใด					
22.	ท่านมีโอกาสได้พักผ่อนคลายเครียด มาก น้อยเพียงใด					
23.	สภาพแวดล้อมดีต่อสุขภาพของท่าน มาก น้อยน้อยเพียงใด					
24.	ท่านพอใจกับการเดินทางไปไหนมาไหน ของท่าน (หมายถึงการคมนาคม) มาก น้อยเพียงใด					
25.	(คุณภาพชีวิตและสุขภาพโดยรวม) ท่านพอใจในสุขภาพของท่านในตอนนี้ เพียงใด					
26.	ท่านคิดว่าท่านมีคุณภาพชีวิต (ชีวิต ความเป็นอยู่) อยู่ในระดับใด					

****ขอขอบคุณทุกท่านที่ช่วยสละเวลาตอบแบบสอบถาม****